Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 9 ЯНВАРЬ, 1988 ШУ. ★ № 4 (7506). ★ Мах 3 коп.

ТАХАН НОМЕРЕ:

2-гIа оагIув

БАКЪЛУВР... БЕХКЕВИР

М.-Б. Цицкиев: Хано дIадех перестройке хIаравар ший позиции йолаш, бехкокхам болаш хилар. Из позиции хила еза болх тоабе гIертар хьаллоацаш, хьадеш хIама а доацаш, духхьал шийна аьттув лехаш вар юстара воаккхаш.

3-гIа оагIув

ХАНО ХЕРЖАД ВАЙ

Советски Союза Турпалах Р. Аушевх йола «Декхари сийн довзаш бола нах» яхача рубрикана кIал кепатеха А. Олийника очерк.

4-гIа оагIув

ХАНЗА ДАРГДАЦ

Б. Киндаров: Советий Іаьдал латтача шерашка кхозза кIезигагIа бов нах, шозза йIаьхъеннай саго вахаш йоаккха ха, дIадаьхад дуккха дIа-хьа дувла кхераме лазараш.

КПСС ЦК Политбюро

7 январе хиннача заседане КПСС ЦК Политбюрос дийцар КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеш Киевски городской партийни организаце бьча балха отчетага. Цу йоккхача городской партийни организаце балха анализо йиш хилийтар перестройка хьалашка гучайовла дуккха лоархIаме явленеши тенденцеши - хьагучаяха. ЛоархIаме да духхьал перестройка дIадехарий позицеш тIара моллагIча а партийни организаце балха мах белга.

Заседане белгалдаькхар, Киевски городской партийни организаце позитивни хувцамаш хулаш хилар. Цу массе а оагIорахьара болх бу съезда, цул тIехьагIарча ЦК Пленумий решенеш кхоачашъеш, перестройка яра, социально - экономически дегIаухилга сихдара парте лаьца никъ дIакхухьаш. Партийни организацешка, къахьегача коллективашка шерлуш я гласность, чIоагIлу производствана доал дара, кадраш хьахаржара а дIа-са нийсъяра а демократически гIулакхаш. Города экономика дегIайоагIа, тоалу цун дикала хьокхамаш.

Цу хана чухь белгалдаькхад Киевски городской партийни организаце перестройка юхьханцарча этапе ха йоаяь хилар, болх бокъонца дIабоаржабе цунна мега ца хилар. Перестройка кIоаргта чукхаьчаяц юхьханцарча партийни организацейн къахьегача коллективийн вахаре. Парте горкома, райкомий, дуккхача юхьханцарча партийни организацей балха тIа мела лел гIулакх, уж цIенъенна мукъаяьннаяц формализмах, балха шоай ха яьккха яьннача стилахи методехи. ХIама бе-башха ца хетара уйла йитара а дIаяхача хана хинна нийса доацараш хьинаре дIадахара а еррига кадраш яьннаяц мукъа. Дуккхача партийни кадраша нийса гIулакх леладац критически выступленей хьакъехьа, мелбалийтаб корта бохабу малар совдахара духьалара къовсам.

Социальни проблемаш кхоачашъеча советски органий балха тIа ценхаштара кхоачамбоацараш дусаш да. Ледара да городе нах чубаха цIенош, школаш, больницаш, тикаш, кхьйола культурно - бытовой объекташ хьалъелга.

Еррига предприятеш йизача хозрасчета тIеи самофинансированегеи яхара бокъонца, хьалхха а кийчо яьяц партийнии боахамеи органаша. Боахама кадраша, къахьегача коллективаша кхоачамболлаш теркам тIабахийтац интенсификаце, Іилма - технически прогресс сихъяра, производства эффективность лакхъяра резервех ма могга дукхагIа пайда эцара дешаша.

Политбюрос парте Киевски горком, райкомаш, юхьханцара партийни организацеш декхарийда яьй парте XXVII съезда. КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра хьакъехьара политически организаторскии болх овлангара тоабе. перестройка хадданза дIахьалхашка кхахьа. Белгалдаькхад партийни, советски, боахама органий, профсоюзнии комсомольскии организацей теркам а низ а перестройка кхел хоалаеча керттерча проблемашта — наьха вахара хьал тоадара, вахара демократизаци яра, радикальни экономически реформа кхоачашъяра тIабахийта безилга.

Политбюро хьежа а хьежар, мога а йир дуккхача наха хетар теркал а деш, доал дара центральнии мотгигерчен органаша, керттерча Іилманхошен специалисташеи хьинаре дакъа а лоацаш оттаяь мехка Іалам лорадара гIулакх овлангара эргалаккхара хьакъехьа йола СССР Министрий Совета предложенеш. Гонахьара Іалам тоадара а Іалама ресурсех пайда эцара. а. экологически хьал тоадара, Іалама уникальни комплексаш лораяра тIадерзадаь дуккха гIулакхаш белгалдаьхад.

Іалам лорадара цаI йола политика дIаяхьа лерхIаш тайп-тайнарча министерствай, ведомствай, организацей. предприятей болх вIашагIтоха белгалдаькхал. Укх гарггарча шерашка Іалам лорадара балхага хьожача административни методаш тIара дукхагIча даькъе экономически ярашка довла лерхI. Іалам лорадара, мехка Іалам лорадеча обществай союз йиллара хьакъехьарча СССР закона проект кийчъярах йола общественноста предложенеш хьаллаьцай.

Политбюро заседане хьежар ООН Генеральни Ассамблея 42 сессе керттерча политически итогашка. Белгалдаькхад, сессе балха тIа дунен халкъашта юкъера вахар кердадаккхара йолаенна процесс хьахьокхар. Социалистически мехкий инициативагIа Генеральни Ассамблеяс машареи кхерамзлени долла хIама чулоацаш йолча системана пайдане йолаш тIанийцача решене ООН членаш йолча паччахьалкхенний хьаштий баланс лахара; царна юкъе тешам боларен цхьана къахьегареи кIийлен тIа дIахьалхашка дахара керда торонаш хьаеллаш хиларах тийшар. СССР делегаце сессе баь болх могабир.

Хьежа а хьежар, мога а йир СССР Лакхехьарча Совета социалистически мехкий парламентащара контакташ социалистически демократи дегIайоалаяра, харжархощара бувзамаш чIоагIдара, гражданий бокъонаши законагIа дола хьашташи ма могга диззагIа кхоачашдара опыт вIаши пайдане хургйолаш йовзийта лерхIаш кIоаргьярах йола предложенеш.

Политбюрос могайир М. С. Горбачев Португальски компарте Генеральни секретараца А. Куньялаца вIашагIкхетара итогаш. Дика а хеташ белгалдаькхад хиннача беседас дунен халкъашта юкъерча вахара, социальни прогрессан къам ший лоIаме хиларан тIехьарча халкъий къовсама керттерча проблемай хьакъехьара шинна а парте уйлаш цаIаш хилар чIоагIдаьлга. ТIехьа тIайоагIача хана а КПСС-ан ПКП-анеи юкъера доттагIала а цхьана къахьегара а гIулакхаш дегIадоаладе, советско-португальски вIашн пайдане дола гIулакхаш дегIадоаладара новкъостал де раьза хилар.

Политбюрос могайир М. С. Горбачев Бавария яхача Лаьттан премьер - министраца, ФРГ Христианско-социальни союза председателца Ф.-И. Штраусаца вIашагIкхетара итогаш. Белгалдаькхад СССР-ан ФРГ-анеи юкъера конструктивни политически диалог лакхъяр, шин мехка юкъе экономически, Іилма - технически, культурни сферашка вIаши пайдане цхьана къахьегилга лоархIаме хилар, цо бIарча хьанйцача европейски континенте вIаши бола тешам чIоагIбара новкъостал деш хилар.

В. М. Чебриков Вьетнама Социалистически республикеи Лаосски Халкъа Демократически республикеи яьча визитий, КПВ ЦК Генеральни секретараца Нгуен Ван Линеца, НРПЛ ЦК Генеральни секретараца, ЛНДР Министрий Совета Председателца К. Фомвиханаца, кхьча вьетнамскии лаосскии деятелашца вIашагIкхетарийн беседайн итогашна хьежар. Белгалдаькхад Советски Союза Вьетнамацареи Лаосацареи, КПСС цу мехкий вежарашка йолча партешцара доттагIал а цхьана къахьегилга а дIахо йодача хана чIоагIдар лоархIаме долга.

КПСС ЦК Политбюрос ишшта дийцар мехка чурча вахара а Коммунистически партеи Советски паччахьалкхенои арахьарча политике беча балха а кхыдола дешаш.

ХЬАЛХАЛАТТА БРИГАДА

Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена чуйоагIача Грозненски аьшкбетонни конструкцеш еча завода йоккхача, барттайнача коллективе даим а хьалха латташ, балха кердача методашта тIакхувш, планаш шоай социалистически декхараши массаза а ханал хьалха кхоачашдеш хьайоагIарех я Чапанов Тимура кулгалду металлоконструкцеш хьаю цех.

Чоалхане а чIоаггIа гIишлошка эшаш а я цеха коллективо хьаеш йола тайп-тайпарча аьшкбетонни конструкцешка чуйохка еза каркасаш, закладной деталаш. Цудухьа лакха хила еза хIара болхлочун профессиональни говзал, ше хьадечох бола бехкокхам. ХIаьта цу лоархIамеча декхарех геттара дика а лоархIабу укхаза болх беш бола А. Щипцова. А. Дунаева, В. Гужков, З. Мамилов, Ш. Язидов, Г. Анциферов, Х. Тайсумов, кхыбараш. Цар доккха дакъа юкъекхухь къона болхлой кийчбара гIулакха. Иштта, масала, 30 шера заводе къахьегача Дунаева Іайнас Іомабаьб Картоева Лейла, Ердукаева Хьалимат, хIаьта Язидов Шахмана ший опыт дIайовзийт къонача эрсий зIамигача сага Лопай Анатолена.

Коллектив барт болаш, шийна хьалхашка латта доккхий декхараш кхетадеш хиларах аьттув баьннаб цун ханал кхо бутт совгIа хьалха пятилетка хьалхарча шин шера план кхоачашъе. Къахьегама темпаш кхы лаьгIъялийтац цар укх шера а.

Р. АУШЕВ.

СУРТАШ ТIА: арматурщица - сварщица Л. Картоева; къахьегама ветеран, «Знак Почета» шин ордена кавалер З. Мамилов; хьалхалатта болхлой (аьрдехьара аьттехьа) Г. Анциферов, Х. Тайсумов, А. Поповнч, В. Абрамов.

Автора сурташ.

БIарччача шера

Ткъаь пхиъ шу да Рыбина Зинаидас «Тепличный» совхозе тепличницай бригадир йолаш болх бу.

— Цу дерригача шерашка тха тепличницаша дика къахьийгад, — йоах цо. —Нарсаш, помидораш, кхыдола бьацдаараш хьалкхедара планаш тIехкхоачашъяьй. Цхьабакъда, хIанз санна дог айденна долаш, низ ца кхоабеш цIаккха а болх баьбац оаха. Цу гIулакха «бехке» яр — дезалеи индивидуальнии подряд, боахама расчет. Беррига тха тепличницаш шоаш болх беча моттигий бизза дай а хинна дIаэттаб. Цар керттера лоархI дика продукци хьалкхеяри цаталхийташ из маьхалъяккхари.

Тепличницаш Іомаеннай шюаш хьадаьр дагарде. Тамаш а яц: царна дIалуш долча алапе, преме боарам планал совгIа мел яьккхача продукцех тийша да. НийсагIа аьлча, шоай хьал-таро шюай кара я цар. Цудухьа хIаране болх а бу бухсоццаш хьахулар дукхагIа хилийта гIерташ.

ХIанз хьакимаш тепличницай балха, хьаяьккхача продукцена тIахьожам лоаттабе безаш бац. ХIара кхалсаг деррига агротехнически гIулакхаш ший ханнахьа а технологически карто дIа ма дехкара а де гIерт. Цул совгIа, шоаш бIарг локх цар техникага, хьувкъамга. ДукхагIа теркам тIабохийт хий, электроэнерги, химикаташ, удобренеш кхояра.

ДIадахача шера Рыбина Зинандай бригада кхояьй 19.3 эзар сома маьха тайп-тайпара материалаш. Из бахьан долаш совхоза администраце тепличницашта 6 эзар сом гаргга преми еннай.

— Из мара дечий, —йоах совхоза директора З. Амаевас. — Планал совгIа продукци яккхара бригада коллективана кхы тIа 33.9 эзар сом преми хьожаяьй оаха.

Из-м болхлой бюджета дика тIакхетар да. Юккъера лаьрхIача дIадахача шера хIара бетта 300—350 сом ийдаьд цар. Цох а е езац тамаш: шоашта тIачIоагIъяьча къайлача грунта 15 эзар квадратни метрах хIаране тIара 16 килограмм совгIа бацдаараш хьалкхедаьд цар, ара шелал латтача хана.

Социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача Рыбина Зинанда керте латтача бригада коллективо чуийцай 2887 центнер помидораш, нарсаш, хоха буц, укроп. кинза, кхыдола бацдаараш. Из 329 центнер планал дукхагIа.

— Укх шийлача январа деношка тха халонаш кIезигъеннаяц. — яхаш дувц З. Рыбинас. —Ара лба улл, хIаьта оаха болх беча теплицашка дIайха ахка латт. ХIанз рассада хьалкхееш, из дIайогIаш да тхо. Оаха санна къахьегаш да теплицашкара нохкарий а. Боккха хьувкъам хьалкхебеча хьинаре дакъалоац цар.

Дикачар цIераш йоахаш хилча, эггара хьалха белгалбе беза тепличницаш Зигиева Малика, Заурбекова Тамара, Ахмадова Зура, Коренькова Вера, Канаева Аружа, Хасбулатова Эльсмат, кхыбараш.

Е. МАГОМЕДОВ.

ТВОРЧЕСКИ ИНТЕЛЛИГЕНЦЕЦА ВIАШАГIКХЕТАР

КПСС Нохч - ГIалгIай обкоме республика творчески союзий викалашца, массови информаце средствай кулгалхошца вIашагIкхетар хилар. Из даьдар перестройкана кулгалдара хьакъерча балхах бюрон обкома секретарийн отчет ювцаргйолча КПСС обкома VIII пленума кийчо яра порядкагIа.

Дагар дувцаш чIоаггIа къамаьл хилар. НГIАССР Гостелерадио председателa Ю. В. Мареченкова аьлар, обкома бюро членаш, цун секретараш, республика кхыбола кулгалхой наггахьа мара хилац къахьегача коллективашка, каст-каста вIашагIкхетац нахаца цхьан собране е совещане президиума истола тIа. Цар хан-ханнахьа къамаьлаш де деза телевидене гIолла, сигал бесарча экрана дуккхача наьха «аудиторега» дувца деза республика экономике, вахара кхыча доакъошка долча гIулакхий хьалах.

Моттигерча театрийн филармонен балха дог лаза дуккха проблемаш йийцар Х. Нурадилова цIерагIча драмтеатра керттерча режиссера М. М. Солцаева, симфонически оркестра керттерча дирижера В. А. Раевске, «Зама» яхача ансамбла художественни кулгалхочо А. У. Дамаева, теникий театра керттерча режиссера П. А. Козеца, Ю. М. Лермонтова цIерагIча драмтеатра парторганизаце секретара, РСФСР заслуженни артиста Н. П. Жирнова. Творчески коллективашка яц кийчо яра эша ма йоаггIара йола помещенеш, хIаьта дукхагIча хана спектаклеш оттаяра а. КIезига тел актераша чубаха фусамаш а. Ораторашa новкъа а хеташ дийцар, театрий хьашташ республика цхьаболча кулгалхоша кхоачамхиллар дизза ца кхетадеш, къоастадара шоашта хьалхашка кхухьа деташ цар шоллагIча плане увттадеш хиларах. Цунца дувзаденна критика йир КПСС обкома культура отдела, НГIАССР Министрий Совета, республика культура министерствана.

ВIашагIкхийттача ира дийцар республиканскии районнии кепайоазон полиграфически база чIоагIъянза яргйоацаш хиларах. Цу темах лаьца дийцар КПСС ЦК-ас районни газеташта новкъостал дара республике бахкийтача «Красная звезда» яхача газета пресс-бюро начальника П. Р. Котенока, «Советский патриот» яхача газета журналиста Ю. Н. Беляева, надтеречни районни газета редактора Р. Л. Мадиева.

Укх тIехьарча хана шерра ше долга хайтад къамани эрсийн литературас. ВIашагIкхийттача къамаьлаш даьча НГIАССР писателий Союза председателa Ш. А. Арсанукаева, «Лоаман Іуйре» яхача альманаха керттерча редактора М. С. Вышегурова лерхI «Лоаман Іуйреи» «Оргеи» яха альманахаш дукхагIа арадоахаргдолаш, уж журналий разряде оттадергдолаш издательски база чIоагIъе ха хьатIакхаьча йолаш.

1989 шера Россе Къулбехьен художникийн выставка Нохч - ГIалгIайчене хургхилар дувцаш, НГIАССР художникийн Союза председателa А. А. Асуханова аьлар, выставочни зал хьалъе йолае ха кхаьчай.

ВIашагIкхийттача ишшта къамаьлаш дир «Грозненский рабочий» газета редактора Д. К. Безугле, «Грозненский рабочий» издательства директора В. В. Капустянова.

Къамаьл чакхдоалаш КПСС обкома секретара С. М. Бекова аьлар, дагардар духхьал а гуччахьа а дувцаш дагадовлара раьза ва ше. Критически замечанешка, предложенешка, дича дика хетарашка чIоаггIа хьожаргда.

ВIашагIкхийттача дакъа лоацаш хилар КПСС обкома бюро членаш — НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Боков, НГIАССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов, НГIАССР КГБ председатель П. М. Архипов, КПСС обкома бюро членалла кандидат, комсомола обкома хьалхара секретарь Л. А. Касаев.

ТЕХНИКА—КИЙЧОН МУГIАРЕ

ЛЕРТТIА ДОАЛ ДУ

ДIадахача шера йиъалагIчеи укх шера хьалхарчеи кварталашка планагIа 69 трактор тоае езаш ба Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхоза мехмастерской болхлой, механизатораш, хIаьта ма хулла сихагIеи тешамегIеи техника кийчъе, аьнна тIахьехаш Назрановски РАПО болхлоша, инженерно-технически болхлоша, механизатораша даьча кхайкарала жоп луш, совхоза къахьегамхоша декхар тIанийцад план 24 йолаш, 28 трактор, тIехьаювзаш йола инвентарь январь хьатIаотташ, хIаьта еррига техника 20 феврале кийчон мугIаре дIаоттае. ЛаьрхIар кхоачашдеш хьа а боагIа.

Дика да совхозе техника тоаяра хьалаш а. ПаргIата а йIайха а я мастерске еррига помещененшка. Керттерча цехе дIаоттаяь цхьатарра ийс трактор тоае йиш йолаш да. Делкъийга хIама даа юхье столови я.

Кран-балкас болх ца беш, хIанззалца еза отхалаш кулг кара дIа-хьа кхахьа езаш хиннаб мастерске болхлой. ХIанз керда кран-балка оттаяьй мастерске. Цунах йоккха паргIато а хиннай техника тоаерашта.

Дукха дика къахьегамхой а ба цига болх беш. Масесхк смежни говзал йолаш нах кIезига бац мастерске. Масала, Куркаев Іумар. Аьшкапхьара, цIастапхьара, сварщика балхаш цхьатарра дика кхоачашду цо. Электрика, аккумуляторщика, кхыдола балхаш ду Цукаев Лече а.

— Болх беча моторага ладийгIача хов цунна, малагIа оатхал ехай, е боарамал тIех тишъеннай, — дувц мехмастерске заведующе Магомадов Вахас мотористах Гинурдикаев Ризванах.

Иштта овсареи хьадер тешаме деши къахьег сварщика Рыболевлев Валере, вулканизаторщика Талхигов ВахIида, токара Салаев Мухьаде.

Яхье хьалхалатт уж. Мастерске хьалтеха доаллача хьокхамий улга тIа даьта йоазоно хьахьокх, шоай балха нормаш цар хадданза тIехкхоачашъелга.

— Техника тоае йолайнча, массе хана санна, запасной оатхалаш йоацаш хало оз оаха. «Госкомсельхозтехнико» заявкашка хьежжа уж тхона, — йоах мастерске заведующе Магомадов Вахас. — ХIаьта тха коллективерча говзанчаша новкъостал ца доре, гIулакхаш во а хургдар. Юртбоахама техника тоаеш эшача оатхалех кIезигагIа яле 25 процент хьаю цар.

Техника узловой хьисапе тоаю цу боахаме. Кхыча тайпара аьлча, хIара оатхал, узел къаьст-къаьста тоа а йийя вIашагIйолл трактор. Цу тайпара болх баро хIара оатхал тешаме тоае йиш хулийт.

Кхы а цхьа дика хIама юкъедоаладаьд укхаза. Республика толашагIа долча боахамашка санна, ремонт е бригадера хьайоалаяь техника тоаялца эшар хIатIакхухьаш, балха новкъостал деш, механизаторашта нийсса къахьег хIанз хIара бригада механика а. Тоаяьчул тIехьагIа из ца хьожаш трактор мастерскера араяккха бокъо а яц.

Цу дерригача гIулакхаша вIаштIехьдалийтад хIанзле ткъаь ийс трактор тоае.

ТIехьаювзаш йола инвентарь бригадашка тоаю. Из болх геттара дика баьб Чагаев Іимрана кулгалдеча бригаде. ХIанзле а еррига инвентарь кийчон мугIаре дIаоттаяьй цун коллективо. Из котало яккхарах ахчан преми лургйолаш я цунна.

Іан замалахьа дIаоттаяь техника талхаргйоацаш эша гIулакхаш а даьд совхозе: цIенъяь, кIал колодкаш оттаяь, чархашта кIай басар, хIаьта хьекхалуш йолча моттигашта машинай даьтта хьекха, талхаргйола оагхалаш хьаяьха латт еррига комбайнаш. Иштта доал даьд тIехьаювзача инвентара а.

Комбайнаш а тоае йолаяьй цу боахаме.

— Оаха дIаеннача заявкага хьежжа ремонтно - технически предприяте уж тоаяра эша оатхалаш хьаенначул тIехьагIа, эггара дукхагIа цхьа кIира ха мара езаргьяц тхона комбайнаш балха кийчъяра, — йоах Сатабаев ХIамида. — ХIана аьлча, сварочни балхаш оахош деогдолаш, кхыдола гIулакхаш даь даьннад тхо.

Техника сиха тоаяра новкъарле еш цхьацца кхоачамбоацараш а да. Масала, тракторий двигателаш Грозненски ремонтно - технически предприяте дIател, района ремонтно - технически предприятега гIолла. Цхьабакъда, цхьа мотор тоабеш шиъ-кхо бутт ха йоаю. Цул совгIа хьабеначул тIехьагIа а юха тоабе безаш хул.

— Ши кIира хьалха ишшта бола цаI юхабахьийтар оаха Грозне. — йоах Магомадова. — ХIанзчул тIехьагIа из маца кийча хургба а хац. Тха районе ремонтно-технически предприяте гIолла а доацаш, оахош дIа а телаш уж хьанйдеш даларе, мотораш сихагIа а тешамегIа а тоадергдар. Уж тайпа бюрократически гIулакхаш сихагIа дIадаха дезар...

М. ХАМАТХАНОВ.

ХОЗРАСЧЕТА — ШЕРРА НИКЪ

БЕЧА БАЛХАГА ХЬЕЖЖА

Кердача шера боахам ле лабара болх бе йолаеннай «Грознефтеоргсинтез» объединене предприятеш. Хьалхарча деноша хьахьокх ерриге а къахьегама коллективаш йоаггІача бесса кердача хьалашка болх бара кийча хин найоацалга. Цунна тешал деш дар производственно-товарни контора № 1 йолча цеха начальникаца С. Аку диноваца са хинна къамаьл.

— Татьяна Владимировна, шун коллектива балха юкъе-йоалаьй боахама расчет, ше-шийна финансировани елгеи самоокупаемости. Мишта вІаштІехьдоал шун кердача хьалашка къахьега? Фу делар шоана хьалхарча деноша?

— Цу лостамагІа оаха болх дІаболабаь дикка ха я. Собранеш а яь оаха наха дІахьийхадар боахама расчета маІан, довзийтар цу кердача хьалаша дІадехьараш. Цехе массанахьа а балха моттигашта, инженерно - технически болхлошта аттестаци йир. ЦІаькха а хьежар болхлой тарификацешка, уж йоагІ - йоагІача хийцар. ХІанз оаха коллективвІаерзаьй еррнгача производственци таронех махулла духхагІа пайда ийбара. Дукхагіа пайда лургбола наькъаш леха даьннад тхо. Соцаьй № 16 йола установка. Иштта дІакъовларгья 17-гІа установка а. ХІана аьлча, боахама расчета хьалашка болх бе доладелча оаха дика кхетадир пайда ца луш йола установкаш кхоане йоацаш йолга. ХІанз ЭЛОУ-1 яхачунна мадаггара реконструкци еш да тхо. Из чакхъяьлча, цу цхьан установкас дІаяьхачарел цаІи ахи дукхагІа пайда лургба.

Пайда баргба, аьнна, хет тхона мехкдаьтта шиъ парк В. И. Ленина цІерагІча завода дІаелча а. ХІана аьлча, цу паркий резервуарашта доалде нах ма эший. ХІаьта тхона болхлой ишта а тоъаш бац. Тхона чІоагІа лоархІаме да мехкдаьтта продукташ кІезигагІа йоаяр, юхейнсараш производствана юкъеозар. Цудухьа �эЛОУ-1 яхача установка тІа дІакъайла цикл вІаштІехьлькхай оаха. ХІанз цига йІовхал йоаяц, дІайхача хица цІенъю эстакадаш.

— Гуш махиллара, Іа яхачогІа шун коллективе хІанз дукха болх ба чакхбоаккхар. ТІаккха ала мегаргдий, кердача хьалашка болх бара оаш деррига а вІаштІехьдаьккхад, аьнна?

— Иштта даларе-м тхо хІанз паргІата хургдар. Кулгаш вІашка а дехка Іохайша-м дагІац тхо. Цхьабакъда, тахан тха долча хьалашка боахама расчетах хІама хургда, ала йиш яц. Сона хетачогІа, кердача хьалашка болх бе хІанз а кийча дац тхо. Масала, ПТК яц ший бухгалтери. ТІаккха малав тха дІадахар, хьатІаденар лоархІаргдар, финансови болх лелабергбар.

Цу дешай уйла еш со цаІ хинна Іац. Из дагадоалл ерригача коллектива а. ХІаьта тхона хетачогІа, къахьегарга хьежжа хила беза цунах беш бола мах а. Иштта мара чІоагІлургъяц коллективашка боахама расчет, тІаккха мара лерттІа болх бергбац наха.

Интервью йийар З. АЮБОВ.

Дикача къахьегама толамашца накъабаьхкаб кердача шера Назрановски трикотажни фабрика вязальни цеха къахьегамхой. Сентябрь бетта кхоачашъяьй барттайнача коллективо карарча пятилетка хьалхарча шин шера план.

Къахьегаме шоашкара масал а луш, новкъостий шоашта тІехьабоахарех ба вязальщицаш М. Бештоева, А. Ужахова, М. Гагиева, І. Нальгиева, мастера гІонча, фабрика комсомола комитета член М. Батакиев, кхыбараш.

СУРТА ТІА: Шоай станокий балхага хьожаш ба М. Гагиеваи (аьрдехьаръяр) І. Нальгиеваи.

Р. АУШЕВА сурт.

КПСС обкома пленума кийчо еш

ПЕРЕСТРОЙКА:

КОММУНИСТИЙИ КЪАХЬЕГАМХОЙИ УЙЛАШ, ЦАРНА ХИЛЧА БАКЪАХЬА ХЕТАР

ТІЕХЬАТЕТТА ЙИШ ЯЦ

Бензинал тІех да газови моторни доагор. Іалама газа октанови таьрахь 105-нега дІакхоач, хІаьта дикагІйолча маркагІа долча бензина из 95-нел тІехдалац. Цул совгІа газаца болх беш йолча автомашиний мотораш цкъан ахаззеи дукхагІа дах. шозза кІезигагІа йоаю смазочни материалаш. ХІаьта а вайцига кІезига я газонаполнительни станцеш. Царех цаІ я Андреевски Долине. из а хІанз болх беш яц, вож Карпински курганера яр болх бу ала йиш йолаш я. Цига дІайодаш йола газ а хила ма еззара дика яц. Гуш махиллара, газаца заправка яра аьттув боацаш гІулакх да из, хІана аьлча, автотранспортах боагГача хьисапе пайда ийбе вІаштІехьдалац. Уж кхоачамбоацараш ца нийслалийтара республике хІанз укх сахьате деш дар фуд-теш?

Цу хаттара жоп а луш, цхьадола масалаш доаладергда вай. ШоллагІа шу да хьалхара автомобильни газонаполнительни компрессорни станци болх беш йола. Газови доагорца автомобилаш болх бе йолалларо йиш хилийтар цу юкъа 300 эзар литрал тІех бензин кходе. Водителаш а ремонтни болхлой а кийчбир газови автомобилаш тІа болх бе а царна ремонт е а. Цхьабакъда, цунах кхоачам а баь, Іе йиш яц. хІана аьлча, йиллача ханна тохкам баь йоацача газови баллонашца автомашинашка болх байта мегаргболаш бац. Из тохкам бе беза лаьрххІа йолча пункте. Уж санна йола пункташ хьалъелга вай республике плана юкъе а дихьадац.

ХІанз газови доагорца болх бара кийчо а яь, рейсагІа араювла йиш йолаш автомашинаш кийчъяьй укх автотранспортни предприятешка: автокомбинате, №№ 1737, 1570, 1436 йолча автоколоннашка.

Халахете а, цхьацца бахьанаш а утттадеш, бехназа бала гІерташ хул цу гІулакха бехкебараш. Боккъалдар аьлча, хьовзамаш а кхоачамбоацараш а цар бехкагІа нийслуш да.

Укх пятилеткеи тІайоагІача пятилеткеи керттера де лерхІараш да дизелизаци яри газобаллонни автомобилий парк шеръяри. Дизелизаци яро вІаштІехьдоалийтаргда автомобильни транспорте деррига доагаду коача доагор 15—20 процентага кхоачаш кІезигде, хІаьта цхьа эзар кубически метр газах пайда эцарах паччахьалкхенна хулаш бола пайда 60 эзар сом да.

Уж духхьал расчеташ мара яц. Практически хІанз хьахулаш дар кІеззига мара дац. ТоІаяьча газаца вай республике хІанз укх сахьате болх беш бІаь совгІа автомашинаш мара яц. Кхыметтел царга а газови доагорца хадданзеи тешшамен болх байтара дика база яц вайцига.

Цудухьа снхде деза газонаполнительни станцеш хьалъелга, вІаштІехьдаккха деза цар тешамегІен дикагІен болх белга. Цунах боккха пайда баргба халкъа боахама. Цу гІулакхага цІенхаштта хьажа а газах бизза пайда эцаргбола гІулакх вІаштІехьдаккха а деза лакхе латта партийнин советскин органаш. Цо таро хулийтаргья бензинал дукхха дарегІа йолча газаца автомашинашта заправкаш а еш, республика халкъа боахама хІара шера бІаьш эзараш сомнй маьха пайда бе.

Д. САЗОНОВА,
тха штате йоаца корр.

МАЦА МЕТТАДОАГІАРГДА?

Сага фактора лоархІам айбелга дІадех таханарчІ хано. Сага оамалга, балхацарча безамга, хьинарга, сакхетамга хьежжа мара хила йиш яц цун къахьегама хьоккхамаш а.

ХІаьта тхо долча кІезига йоакхо ю болх беча наьха. Во да бытовой хьалаш. Кулгюхь дила, лувча вІаштІехьдац тха. Делкъийна цІагІара хьабена шийла кхача буъ оаха, хІана аьлча, столови, буфет яц.

Тха болх лерттІа дІа ца бохийташ новкъа долча деррнгача кхоачамбоацарех-м дийца а варгвацар. ХІаьта керттерчарех аргда оаха.

Цхьайолча хана Іуррехьа дог дохаду тха ханнахІа балха дІадига автобусаш хьа ца йоагІаш. Цу тайпара моттигаш ди-юккъа хул аьлча, харц хургдан. ТІаккха оаха хьадьчох мара мича лу тхона алапи. ТІехьа хІана вийсав аьлча, наькаъш во да, машина ехаяр, бензин доацаш гайнав, аьле, бехказа воал цхьавола водитель. Тхона аттагІа дий из? Дац, Юххера а тІехьа а диса хьакхьчача барзкъа хувца моттиг йоацаш участке гІолле «го баха» безаш хул. Из деррига а Іаткъ кхоачашъе езача плана, алапена.

Дукха ха яц керда шу дІадоладенна. Бакъда, кхаь дийнахьа вІаштта балха тІехьа дисад тхо транспорт бахьанце.

ТІаккха еррига гІишлон управлени а цун подразделенеш а йиззача хозрасчета тІа, ше шийна финансировани ярга яьнна болх беш ма йий цхьоагІача январе денз. Боахама доалдара малагІча кердача методех дувцаогда укхаза? Болхлой собранешка, профсоюзни комитета заседанешка дуккхаза а дувца увттадаьд оаха транспорта гІулакх. Цхьабакъда, дикагІча оагІорахьа хувцаденна хІама дац. Къаьстта во болх бу тхона гІулакх деча ПАП-5 чуйоагІача транспорто.

Кастта хургйолча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пленуме укх тайпарча предложенена теркам тІабахийтача бакъахьа хетар тхона: **Болхлой дІа-хьа кхуйлаьрта тІачІоагІъяьча транспорто лерттІа болх ца барах гІишлон участкана, цига къахьегача наха хулаш дола зе цу транспортни организацей кулгалхой чотагІа меттаувттадолда.**

М. ДАДАЕВА,
К. ГОРЧХАНОВА,
М. АЛУЕВ,
Л. ДАРАЕВА,
Нохч-ГІалгІай гІишлон управленена чуйоагІача СМУ-6 болхлой, къахьегама ветеранаш.

● Мишта кхоачашъю обкома бюро решенеш

БАКЪ ЛУВР... БЕХКЕВИР

Вай республика юрташка социально - культурни объекташ хьалъелга тІадиллад гІишлош хьалъеча «Чеченингушагропромстрой» яхача кооперативно - паччахьалкхен объединенена. Мишта кхоачашду цо ший декхар?

Цох дийдар укх шера октябрь бетта хиннача КПСС обкома бюро заседане. Социально-культурни даькъера объекташ — школаш, клубаш, берий бешамаш, иштта кхыйола гІишлош хьалъелга вІаштІехьдаккхара республика Госагропрома председатела заместителя Р. А. Омарова болх хила беззача тайпара бац, аьнна, белгалдаькхар бюрос. Эттача хьала бахьанаш кІоаргга тохкалга, таханарча дено дІадехарашка хьежжа тІабиллача балха дІа хо йодача хана кулгалдара цунна тешам бала мегаргбабац хьожалга хьалхадаькхар Госагропрома кулгалхошта.

Иштта массови информацен пропагандан средташ а декхарийла йир приписканш очковтирательствоН дІаяхарах йолча критически материалий действенность лакхъе, цу хьакъехьа деш дар хадданза кепадетта.

ПАРТЕ обкома соцам тІаийца кхо бутт боалаш латт. Фу хувцаденнад цу юкъа? Болх тоабергба, аьнна, «Чеченингушагропромстрой» объединене кулгалхоша денна дош кхоачашдеш дий? Цу хаттарашта луш дола жоп лоаца да — дикагІча оагІорахьа хувцаденна духха хІама дац укхаза. Хьалха санна лоха я объединене подразделенешка производственни а исполнительськи а дисциплина, дІадаьннадац приписнаш елга, харцахьара отчеташ телалга, къоалаш делга. Партийни принципиальность а йолаш бехктохкаме озац харцахьарча наькъ тІа баьннараш, озабезамаш ду. Цхьа масал доаладергда вай.

«Сердало» газето кепатехар «Харцо» яха статья. Цу тІа дувцар, объединене чуйоагІача Сунженски МПМК балха тІа цІенхаштта кхоачамбоацараш хиларах. Къахьегама а быта а хьалаш вІаштІехьа ца а доахаш, припискаш а еш, толам баькхаб, яхаш отчеташ телар укхаза, унахцІена доаца морально - психологически хьал эттадар коллективе. Дукха нах балхара дІабувлар, хІаьта дІавала безам а боацаш болх тоабе гІертар, харцонна духьалваьннар администрапе ше а дІавоаккхар.

Сунженски МПМК этта хьал ше ма дарра хьахьокхаш дар газето кепатехача материало дийцар. Фу хувцаделар цул тІехьагІа?

Дувцар бакъда, болх тоабара де дезар а даьл, яхаш дар парте Сунженски райкомо а «Чеченингушагропромстрой» объединене а редакцега дайта жоп. Цох тийша а тийшар тхо. Цхьабакъда, дукха ха йоацаш техкача гучадаьннар кхы тайпа сурт дар. Хьалха баьчул вогІа ца бой, дикагІа болх беш яц Сунженски МПМК. ХІаьта бехктохкаме оза оттаваь хинна МПМК начальник, Э. М. Курченко ший лоІамагІа балхара мукъавалийтав. ХІанз Эдуард Максимович республикански масштаба кулгалхо ва— производствана инженерни кийчо еча ЧИУС-а центра начальник.

— Оаш-м доккха гІулакх даьл соца, — яхаш вел из. МПМК начальник волчэ хана 190 сом мара дацар са алапи, хІанз 340 сом.

Цу дешашта комментари эшац. ХІама дацар из цаІ мара иштта нийсеннадецаре. Халахете а, цу тайпара дола масалаш кхы а доаладе йиш я.

ХІанз а дІадаьннадац укхаза безараш, довзараш ткъама кІал лувцалга, бакъ-лувраш, харцонна духьала баьннараш балхара дІабоаххалга. Хьаэцаргья вай Назрановски МПМК. Цхьа шу хинна Іац укхаза припискаш ю, ца доагІаш алапеш ййду, кхыдола кхоачамбоацараш да, яхаш наха бага а даха дувца. ХІаьта дувцар бакъ а да. Госагропрома ревизионни управдене цкъа санна дуккхазза а гучаяьхай укхаза йола нарушенеш — припискаш, очковтирательство, ца доагІаш алапеш телар... Цхьабакъда, бехктохкаме эзараш зулам даьраш бац, из ца дайта духьалбаьннараш ба. Моттигаш хиннай кулга цІена боаца нах гучабаьхарашка болх ца байташ, дар а доацар а дувцаш цар сий доаде гІерташ.

Назрановски МПМК 1980 шера ше балха веча гІоне паччахьалкхен доалахье лорае гІийртав цун керттера бухгалтер М. Марзабеков. Итташ докладнойш язъяьй цо ца доагІаш алапеш тел, припискаш ю, гІишлон материалаш лечкъаю, яхаш, нарушенеш чакх ца ювлийтара духьалвийннав. Хьаэцаргда вай, цо тІехьара яздаьча докладноех цаІ.

«Чеченингушагроп р о м строй» объединене начальникага Р. А. Омаровга, Назрановски РАПО председателга А. Я. Газдиевга укх шера май бетта язду цо: «Хоам бу аз шуга форма №3 йолча справкага хьежача Назрановски МПМК-ас 1987 шера апрель бетта шоай нисзашца даь гІишлон - монтажни балхаш 13 эзар сома маьха мара ца хиларах, хІаьта болхлоштен ИТР-ан алапи нийса далара дош», аьнна дар республикански объединене председатела заместителя А. Муртаева дайта жоп. Ца доагІаш луш дола ца яхаш керттера бухгалтер даггара Іокаддаше а Назрановски МПМК начальника Х. Гаракоева алапеш дІале аьнна распоряжени елар. Из цаІ мара дециий? Дувца дукха да.

ДІадахача шера февраль бетта керттерча бухгалтеро шоай кулгалхочунга Х. Гаракоевга язду предприяти хала финансови хьал долаш я. тоъаш 434,5 эзар сома оборотни средташ, болхлой ба яхаш, лакха разрядаш а утттаеш балха хьайнбаь нах административно-боахама гІулакхашта а болаш, кабинеташка багІа. Из бахьан долаш дукха паччахьалкхен средташ йоаю, алапе фондана чІоагІа перерасходаш ю, объенташ хьалъяьйннай яхаш отчеташ хьачутел, дукха балхашдаь ца доалаш диса доллаше а. Цох а хІама хиланзар. ДІахаза ланзар МПМК начальника шоай предприятера финансови хьал дика довзача керттерча бухгалтера дувцар. Болх дІа ца бохийтар из ва, яхаш летнъар объединене кулгалхошка, бахьанаш лехар из балхара дІаваккха.

ГІУЛАКХ геттара арделар 1987 шера январь бетта отчета юкъера 82 эзар сом даькккача. № 3 йолча формаца уж балхаш дарах тешал деш бацар заказчикаш, е кхыча бесса аьлча, уж припискаш яр, цудухьа бухгалтере из сумма плана юкъеяхийтанзар. ДІадахача шера хьалхарча квартале а нийсделар цу тайпара хІама. 73 эзар сома яь припискаш чакхъяьлийтанзар керттерча бухгалтеро.

Назрановски МПМК припискаш ю, дукха материалаш тоъац, цІенхаштта йола финансови нарушенеш я, яхаш юха а оарц дехаш кхайк керттера бухгалтер.

Дош тахкар духьа Нохч-ГІалгІай Госагропромо Назрановски РАПО-на тІадулл комплексни документальни ревизи елга. 1986 шера январь бетта денз 1987 шера май беттага кхаччалца оаь болх техкача гучадоал керттерча бухгалтера дувцар бакъдолга, укхаза цІенхаштта кхоачамбоацараш долга. Ревизе акта тІа белгалдаькхад гІишлон - монтажни балхаш деча 525,8 эзар сом припискаш йолга. Материально - бехктохкаме болча болхлошка — С. Ханиевга, Х. Измайловга, А. Саговга, Х. Измайловга, А. Саговга, кхычарга тоьаш ящар дукхха а эзараш кирпишкаш. Иштта акта тІа белгаллаькхар планови йолчул дукхагІа убыткаш йолга, алапе фондера средташ дукхагІа дІаахийталга.

Ревизе акт РАПО-с дІачуелар Назрановски района прокуратуре. Цу хана денз ах шу совгІа ха ялынай. ХІаьта а таханарча дийнахьа цох хьадаь, яр ма дий ала, хІама дац. Шортта ха хиннаяле а, дош техкадац, бехке малав хІанз а къоастаданза да.

Цхьабакъда чІоагІа оперативни хилар цу гІулакха Назрановски района халкъа тІахьожама комитет. Официально шийга материалаш дІаяхьийта еце а. ревизе акт хьа а нйца, сихха комитета заседани йир. Цу тайпара ка ялар могаде мегаргдолаш дар. нагахьа санна дош доаггІача бесса тахка а техка, йоагІаш йола вывод аш яьляре. Цецвоаккхаш ба комитето тІанийца соцам. Керттерча бухгалтеро мел дийцар, харцахьа да яхаш из Іокадаш мел хиннар цун ший кертах дахийта лаьрхІар цо.

Ха безам хиланзар припискаш ярах бехке малав, убыткаш мичара йоагІа, алапе фондана перерасход яр фу бахьан да. Бухгалтер бакъвеш дола цхьа документ, цхьа объяснени теркалйинзар.

Ха лайна даларе, ховргдар, керттера бухгалтер оарцагІваларах припискаш яь хинна 156 эзар сом отчета юкъера дІадаькхалга, из бахьан долаш 40 эзар сом алапе фонд йоа ца еш йисалга. Теркаме ийцадаларе бакъахьа дар ревизи хилалехьа хьалха МПМК материально - бехктохкамеча болхлошка: С. Ханиевга, Х. Измайловга, А. Саговга, І. Оздоевга, кхычарга гІишлон материалаш тоъац аьнна бухгалтере кийчъяь материалаш суде дІачуенна хидар. Бакъахьа дар хІаране бехк къоастабеш дош техка даларе. Из динзар.

Цхьабакъда, сихбенна заседани еш хьагулде бицбаланзар кхаь ревизе акташка белгалдаьха кхоачамбоацараш. Царех дукхагІдараш керттерча бухгалтера ца доагІаш а из бехке воацаш а дар. Дувцачох дикагІа кхетаргдолаш цу документашка хьожаргда вай.

Хьалхара акт оттаяьй 1985 шера 7 мае. Цу актах М. Марзабеков бехке ваьвап. Мастерашка Алботачиевга, Евлоевга, Горбаковга кирпишкаш тоъац, аьнна материалаш следственни органашка дІачуеннай.

Шоллагіа акт оттаяьй 1986 шера май бетта. Цох Марзабековна выговор а луш, бетта доагІача алапех кхоалагІа дакъа кІалсоцадаьл.

ТІеххьара акт следственни органашка дІачуеннай. Цох фу хургда хІанз а ховш дац. Цхьабакъда, документально ховш ла заказчикаши подрядчикаши кулгаш а яздаь, № 3 йола форма хьачуенначул тІехьагІа мара бухгалтера уж отчеташ хьачу ца нйьлга. Из иштта дале а А. Джандлигов председатель волча района халкъа тІахьожама комитето соцам бу МПМК керттера бухгалтер балхара дІаваккха, аьнна.

Из соцам шийга хьакхаьчача дош доаггІача бесса къоастадара духха сагота хиланзар объединене председатель Р. А. Омаров, М. Марзабеков балхара дІавоаккхаш сихха приказ кийчде аьнна задани лу кадрай отдела начальника С. Шептукаевна. КорзагІбанна теха приказ къахьегама законодательствоца цхьаккха дича а доагІаш дац. Е халкъа тІахьожама комитето а е объединене кулгалхоша а шоаш бехке веча сагагара объяснени хьаеханзар. Теркалдинзар комитета заседани еча материалаш хана а из балхара дІаваккха аьнна приказ тохача хана а М. Марзабеков больничиг а долаш, хала цамогаш хилар. Хаттанзар шоай юристага нийса дий шоаш кийчдаь приказ, бехк малагІа ба ха дагабаланзар объединене керттерча бухгалтерца. Цун а юриста а виза яц цу приказа тІа. Цхьаькха а да цу приказа тІа бакъдоацаш юкъедихьа. М. Марзабеков суд яь хиннав аьнна яздаьд из балхара дІаваккха сихбеннача кулгалхоша. Цхьабакъда, цун кхела кІезиг-дукха а уж сагота хиннабаларе гучадарглар районни халкъа судо яь решени республика лакхерча судо дІаяькхка хинналга.

ХІана нийсеннад из иштта?

— МПМК начальникаш леткъаш кІордабаьбар сона, йоах Р. Омарова. Ца хаддаш Іокадаш вар,керттерча бухгалтера болх бе витаг со, яхаш Гаракоев, цунца болх бергбац аз аьлар керда венача Арапиева а.

Иштта да бехктохкамеча кулгалхочо дувцар (!?) Болх вІаштІехьа ца а боаккхаш, мичча бесса яь а планаш кхоачашъе гІертача хьакмашта новкъа вола керттера бухгалтер сихбенна юстараваькхар цар. Цо гучайоахар припискаш, къоалаш дайтацар.

Лакхе вийца Э. Курченко лоацаш санна объединене кулгалхоша тхъама кІал лаьцар Назрановски МПМК начальник Х. Гаракоев а. Цунна бехк ца хилийтар духьа хийцар Х. Гаракоев суде дІачуле аьнна хьалха пюаш теха хинна приказ.

«Чеченингушаг р о п р о м строй» объединене председатела нов. Омарова балха стиль а партийни «принципиальность» а йовзара Х. Гаракоевах лаьца дола ши документ доаладергда вай.

Хьалхара документ — 1987 шера 8 мае теха приказ. Цу тІа йоах: «Подрядни балхаш дара план кхоачаш ца ярах, паччахьалкхен отчеташ телалга гІожа телхадарах, оттаяьча хана отчеташ хьачу ца теларах Назрановски МПМК начальник Х. Гаракоев балхара дІа а воаккхаш, ревизе материалаш следственни органашка дІачудойла».

Нийсса дИъ ди даьлча керда документ арадоал. Пун чулоацам иштта ба: «...Назрановски МПМК начальника Х. Гаракоевна отпуск лойла, цул тІехьагІа из ший лоІамагІа балхара мукъа а волийташ».

Укхаза а комментари эшац. Х. Гаракоев мо мара бехктохкаме ца озаш бисаб припискаш еча кулгаш яздаь заказчикаш а подрядчикаш а. Харцонна духьала ваьнна керттера бухгалтер балхара дІа а ваькхка, кхы дІахо ца тохкаш соцаду гІулакх.

МАССАНЕНА дика ховш да материально - бехктохкамеча гІулакхашка хьийбеш бола нах тахка, тешам болаш хила безалга. Социалистически доалахье лораяра хиланза яргйоаца из принцип а Іожа телхаю укхаза. «Чеченингушагропромстрой» объединене председатела заместителя А. Муртаева рекомендацех Назрановски ПМК-432 (цу хана иштта оалар цох) болх беш вола С. Ханиев Грозне УПТК кладовщика болх бе хьавоалаву 1986 шера ноябрь бетта. Дукха ха ялалехьа укхаза гучадоал из кулга цІена воацилга. Юха а А. Муртаева дехар дарах из дІаэц Назрановски МПМК каменщика болх бе. Цхьабакъда, дукха бац цо «Іаьржа» болх. Массехк ди даьлча цох ву материально-бехктохкаме болхло. ХІанз цунна тІадилла гІулакх — объекташка гІишлон материалаш лоаттаелга. Цхьабакъда, из венавацар ІаьдаЛа болх бе, кІалйисачох ка тоха венавар. Бутт совгІа ха ялалехьа эшаш яр 106 эзар кирпишк. Из зе а таханарча дийнахьа хьа ца тохкаш да. Бакъахьа дар аьнна хет из балха дІаувттавеш хьалхаваьнна лийннача А. Муртаевгара а цох жоп дийхача.

Керттерча бухгалтера яхачунга мишта ладугІаш хиннад укхаза, из малагІча хьале оттаваь хиннав хьахьокха цхьаькха а цхьа масал доаладергда вай. Цкьа-дале, цунга ца хоатташ, из раьза воацаш балха хьийцавар С. Ханиев. Керда «снабженец» балха вена бутт балалехьа гучадаьлар 60 эзар кирпишк объекташка дІа ца хьош къайлаькхкхалга. Из гучадаьлча цох тешам байнаб, аьнна, кхы цунна доверенность дала ца тугаш сецар бухгалтер. Цхьабакъда, МПМК начальника Х. Гаракоева доал ший бе долга дІахайташ ше кулг а яздий, печать а оттайий юха а доверенность ly цунна. Юха а Ханиева хьахьокх ше оамалах хувцавеннавоацалга. Цу доверенностах хьийца 47 эзар кирпишк а объекташка дІа ца кхоачаш юс.

Чакхдоаллаш массехк дош аргда вай тахан Назрановски МПМК латтача хьалех. ЦаІаш балхара дІабоахаши вожаш шоай лоІамагІа дІаухийташи объединене кулгалхоша яьча «йоакхох» дикагІча оагІорахьа хувцаденна хІама дац укхаза. Генподрядни балхаш дара цхьайтта бетта план 60,5 процент мара кхоачашъяьц, шоай низащца даь балхаш кхы а кІезигагІа да — 53,7 процент. Керда кулгалхо венавар аьнна тоадаланзар гІулакх. Арапиева укхаза болх беча духхьал кхоалагІча квартале гІишлон - монтажни балхаш дара планови заданеш ахаш совгІа мара кхоачашъяьц, хІаьта алапе фондана яь перерасход — 50 эзар сом гаргга. ХІанз хьан бехкхагІа йоаю-хьогІ паччахьалкхен средташ? Цу хаттара а жоп делча бакъахьа дар.

Хозахета оалаш дац: дешагара гІулакхага бода никъ атта бац. Пайдана дац, болх тоабергба, аьнна, дош далар, цунна тІеххьа гІулакх деце. Хано дІадех перестройке хІаране ший позици, бехктокхам хилар. Из позиции хила еза болх тоабе гІертар хьаллоацаш, доккха къамаьлаш а дувцаш, хьадеш хІама а доацаш, духхьал шийна аьттув лехаш вар юстара а воаккхаш. Тахан из принцип чІоагІъенна дІаэттай, ала йиш яц «Чеченингушагропромстрой» объединене а цун подразделенешка а.

Парте горкомашкара, райкомашкара хьаднйхад очковтирательствоН припискаш дІаяхарах дола КПСС ЦК, парте обкома соцамаш къамаьл а доацаш кхоачашделга, негативни йолча проявленешца къовсам лоаттабарах бола юхьхьанпарча партийни организаце бехктокхам лакхбелга. «Чеченингушагропромстрой» подразделенешка дола кхоачамбоацараш дІадахара оарцагІъяргья, аьнна, хет КПСС Назрановски райком а, НГІАССР Госагропром а, укхаза эттача хьалех бола хІаране бехк къоаста а беш.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

МА ДАРРА АЬЛЧА...

Вай вахаре сихлуш йоагІа перестройка хоалу тха школа а. Бакъда, «юврГІага хьежжа оза ког» яхаш дола кица дицдалийтац тхона цхьадолча бюрократически гІулакхаша.

Сурхотіе — районни центра гаьна улл. Тха школага диллача кхы а бІаьхагІа ба из никъ. Юрта геттара гаьна а яьккха, хьалъяьй из. ВІалла тара яц из таханарча типовой школашта, пионерски лагерашка, къаьст-къаьста даьча цІеношта тара я.

Ала хІама дац: моттиг хоза а дика а я, юрта гаьна яле а. Бакъда, цу гаьнарча улицашкара (2—3 километога я цхьаяраш) хотта а кегабеш, тхоаш долча хьахача берех къахет тхона. Массехк шу да цаІ мукъагІа тротуарни никъ билла тхона, яхаш оаха дувца. ХІама хувцалуш дац.

Тхона, хьехархошта, эхь хет дешархо пальто тІа а ювхаш, директора кабинете е учительске хьачуваьлча. Тхо чуІеш йола административни «корпус» шийла я. Мехка гІолла хувцамаш хулаш латте а, тхацигара сурт иштта да.

«Маяк» совхоза кулгалхошта, профсоюзни, партийни организацешта, ха дезар кхашка, фермашка къахьегаш бола болхлой мичахьара ух. Школашка уж хьалкхувш болга.

Сона нийса хургдар аьнна хет, нагахьа санна укх тайпара дош кастта хургйолча КПСС обкома пленуме айдича: **промышленности, юртоаханма предприяте кулгалхой декхарийла ба шоай предприятеш йолча доазон тІа мел йолча берий учрежденешта а школашта а цахаддаш терко е, новкъостал де, шоай производствана эшаргбола специалисташ цига кийчбара программа оттае.**

Школьни реформаца е перестройкаца дувзаденна а цу хьакъехьа хІама дац тхо долча.

ХІанз вай перестройка шоллагІча этапа чуденнад. ТІакхха тханцига-м хьалхара этап а юкъехьачаяц, ше долчара хІама меттахьа а даьннадац. ГІулакх хувца, эргадаккха, тоаде безам боацарий хьакъехьа уйла йнча бакъахьа я лакхехьа латтача инстанцеша.

Х. АГИЕВ.
Назрановски района СурхотІарча 8 шера школа хьехархо.

ХАЬДДА ГІО ЭШ

«Театр — къам дегІадара белгало» аьннад испански драматурга Фидерино Гарсиа Лоркас. ГІалгІай къаман театр... Дуккхача шерашка Х. Нурадилова цІерагІча драматически театра гІалгІай труппа, аьнна цІи йоаккхаш хиннача наха, духхьашха хозаш да из дош. Малагіа дехкараши проблемаши я керда хьахиннача театра хьалхашка латтараш? Уж кІезига дац, хІаьта а царех цхьадарех дувцаргда аз таханаш.

Вай республике бахача наьха идейно - эстетически кхетам боаггІача боараме ца хилара бахьан дуккхача шерашка республика культура Министерства кулгалхоша театральни гІулакх ледара леладар да, аьнна, хет сона.

Из бакъдеш да хІанз а Грознерча диъ театра шошоай фусам пахилар. Амма, таханарча хано дІадехарашка хьежжа, болх беш хилча, хІара театра ший, кхычарна тара доаца, юхьсибат хила а из къаьстта зритель ший тайпара тІаозаш хила а деза.

Театра материальни база, овлангара хийца, чІоагІъе езаш я. ХІанз а боккъонца къоастадаьдац кадрай дош. ГІалгІай къаман тайп-тайпарча шерашка театральни вузаш яьха 38 саг ва. Бакъда, царех 18 саг театре болх беш вац. Из дувзаденна да эггара хьалхарча даькъе цар вахареи бытовойи хьалаш доаггІача боараме ца хиларца. Цхьан дешаца аьлча, чуІе фусамаш ца хиларах районашка болх бе дІабахаб уж. ХІанз болх беш барех цхьабараш а шоай фусамаш йоацаш ба. Сона хетачогІа, **цох лаьца дийцача бакъахьа да кастта хургйолча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома Пленуме.**

Театре зритель вагІаш... Из ца вара бехке тхо дац, ала валлац со, хІаьта а из тІаувзаргволаш, цун вахарах, хьаштех, уйлаех яздац къаман таханарча драматургаша. Цудухьа театра репертуар шерра дІа-хьа яьржа а, каст-каста эргайоалаш а яц.

Кхы цхьаькха белгалдаккха безам ба са. Халла транспорт вІаштІехь а яьккхе, хьалххе хоам а бий, спектакль нйце районе долх тхо. Бакъда, тхо дІакхаьчача, наггахьа саг мара хилаш зале. Нах из ховш хилаш.

КПСС обкома Пленумо районни партийни, советски органий теркам тІабахийтача бакъахьа да, аьнна хет сона цу балха тхона гІо дара.

Театр кулгалхой хоржача хана бехктохкамегІа хила беза культура Министерства, КПСС обкома из дакъа чудоагІача отдела кулгалхойн болхлойн. Хийла нийслу театра керте искусство яхача деша маІан халла мара кхетадеш боаца нах. Йовзац царна театра специфика, хац царна доаггІача тайпара реклама вІаштІехьъяккха, спектаклашка хьажа дукхагІа нах ухаргболаш болх бе. Цудухьа нийса дар, аьнна, хет сона, парте обкома Пленумо цох лаьца а дийцача.

Теркал на дича даргдац кхы цхьаькха дош: театра лаьрхІа керда кадраш кийчъяр. Из вай республике де йиш йолаш даш. ШерагІа бувзамаш оттаде деза мехка театральни вузашца. Укхаза а шоай дош ала деза партийни комитеташа.

Тахан цу массанегара а хьадда дола гІо эш театра. Из на хуле, чІоагІ а денна, дІаотта хала хургда.

М. БЕКОВ,
ГІалгІай драматически театра режиссер.

Декхари сийи довзаш бола нах

ХАНО ХЕРЖАД ВАЙ

АРЕН НАЬКЪАШКА ГIОЛЛА
1974 шу, август,
Краснодарски края,
Дядьковская яха станица

Из духхьал цхьа ди хинна Iанзар: дуккха а дIаьха деноши лоаца бийсаш цхьа гурмат хинна дIаэттар.

ВоккхагIвола лейтенант Аушев Руслан автомобильни взвода командир вар. Дукха хIама бIаргадайна 29 машина яр цун парке. Царга хьожаш бар водителаш, царех цхьабараш укхан даь ханнара хIана бац аьнна а болаш. Юхххьанца тIагIолла ца башшаш хьежар уж сиха оамал йолча, сатем боацача шоай командирага. Цхьабакъда, тIехьагIа...

Iийне ваьлча а температура 50 градус гаргга йолча хана, арен наькъашка никъ ца баьчоа кхетаде хала да ялат чуэцача водитела хьега къа атта да е дац. Нагахьа санна моллагIвола а цаI из болх ца булущ вусе, воккхагIволча лейтенанто ше лоацар машина ко. ДIайолалора кха — хьетт — элеватор яха жожагIатен марафон. ДуккхагIйолча хана мукъа машина хилацар, тIаккха кхыча, къонача е къаьнача водитела лалла ховра из. Цо ше яьххача бесса, из нийслора «пассажир» эшачоа юххе. Къамаьл де. ИIовхало, наб е ха йоацача бийсаша, вIалла хувцалуш доацача демо хьалдаьхача наькъаша вIашкахьора къонавар-м хац сона, йоккха опыт йола водитель а. ХIаьта из цкъа цхьан машина тIа, тIаккха кхыча машина тIа ховра. Къамаьл дора, къамаьл дора... Кавказе бахача наьха ха йIаьха хилара къайленах, цIи хеза волча ХIирийчен халхархочох Валиевх.

— Фу саг ва хьо, ва командир? Хьайх лаьца Iа дувцаре дикагIа хетар тхона.

ТIема професси цар хержар дас аларах. Из иштта хилар. Ювсапа Султана 45 шу даьннача хана, СурхогIе яхача гIалгIай юрта долча АушевгIар цIагIа берригаш хIана бац, аьнна цар гаргара нах гулбелар. ХIаьта уж-м бIаьш нах ма бий. Духхьал Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа цар тайпан 500 саг хиннав. Царех дукхагIбараш шоай лоIамагIа бахаб Даьхе лорае. ХIаьта Аушев Ювсапа, Руслана даь-да, Сергос кулгал а деш, граждански тIем тIа дакъа лоацаш хиннав. Цул тIехьагIа Тийрка тIа коллективизаци еш хиннав из, эггара хьалхарча цхьан гIалгIай колхоза председатель а хиннав. Цудухьа воI ваь ди дездеш, шун тIа вагIаш, тхьамадас аьлар:

— Аушев — наькъанна юкъера ах эзар саг тIем гIа мугIарера салтий, сержанташ, старшинаш болаш хиннаб, цхьабакъда, цхьаккха эпсар хиннавац. Цудухьа амар ду аз хьога, Ювсапа Султан: хьай дикагIвола воI военни училище вахийта, аьнна.

—Са-м беррига кънонгаш ба дикагIбарех, Адамен Русланен документаш военкомате дIачуденнад. ЗIамагIвола Бахьаудин, са дего яхачоIа, бIухочун новкъа вала мегаш ва.

15-ча августе взводерча машинаша тIехххьара рейсаш йир. Дядьковская яхача станице ялат чунйца даьлар. Цу дийнахьа сарахьа хьатта Аушев взводана парте районни комитета ЦIе байракх елар. ХIаьта моттигерча колхоза правлене Руслана ахчан премии хьожайир. Руслана деррига ахча конверташка дIа-хьа дийкъар, уж мугIарех дIаэтта латтача, кIаьдлуш боацача водителашта, социалистически яхье котбаьннаршта дIа-хьа делар. ХIаьта, беррига дIа-хьа баьлча, тетрадь хьа а даьккха, ше парте дIаэцар дехаш йолча заявлене хьалхара мугIараш яздир цо...

АУШЕВА ЛАКХАЛЕ
1982 шу, 5 октябрь.
Москва

М. В. Фрунзе цIерагIча ТIема академе актови зал «тIанк» аьнна хьалйиза яр. ЧIоаггIа этта сатем бохабеш торжественно декар цунна, капитана Аушев Султана Руслана, къонахчали турпалали гойтарах Советски Союза Турпала яха цIи яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

ДIахо хиннар общевойсковой факультета цхьоалагIча курса студента Аушевна дика дагадагIац. Эхь хетташ ший кавказски мекхашта кIал гIолла велакъежар из, ше даькъала вувцаш преподавателаща, новкъосташа доахача ловцашта жоп луш... ХIаьта цун лергашка декар хIанз гаьна болча тIема тата.

Ше Афганистане гIулакх деш волча хьалхарча шин шера хиннача дуккхача тIемаех, Аушевна къаьстта дагабоагIа. 2.195 яха лакхале бахьан лаьтта тIом.

...Цу дийнахьа кIай бесса бийрза малх сигален йисте кхаьча сецача санна хеталора. Малхо етта лакхален босенаш шо-шоаш а эшае йиш йоацаш санна яр. ХIаьта укхаза-м хIара хьагIара чура, моллагIболча кхера тIехьашкара, мичча хана а хьатоха мегаш душманий пулемет а яр. Бандиташа цахаддаш бIарг тIалоаттабора лохе, чукхийттача йолча цхьан моттига. Цига кIийленна тIаннийсаеннаяр афганашта ялат нийца йода колонна лораеш йола В. Андреева подразделени. Ялат нийца йолха машинаш кхерамеча моттига тIехлийлхар, хIаьта тIемо тIоIабаь мотострелокаш дIа-хьа бала моттиг йоацаш бисар. Уж кIалхарбаха водаш вар батальона командир капитан Аушев. Лакхале дIайолалуча кхаьчача, машинаш совцае езаш хилар. ДIахо группа гIаш яхар. Болхар хьулалуш, моастагIашта шоаш ца гуча оагIорахьара. Капитан Аушев радист волча сержантаца Абаников Викторца хьалха вар. Царна тIеххьа, альпинисташ санна шоайла бувзам болаш, тIехьа ца бусаш болхар Прудников Петр керте латта гранатометчикаш.

Группа ше кхача езача кхаьчача, цIаьхха дIа-хьа детта герз сецар. Кастта гучадаьлар цун бахьан: шоашта духьаллаттараш юхаборгбоацалга хайча, душманаша топаш соца а яь, переговораш йолайир. Аьлена тIагIолла мегафонни оаз екар:

— Шурави, шо боанга чу да, карадувла!

Цунна жоп делар юкъ-юкъе кхерашта тIехьашкара хьатехача автоматаша.

Патронаш кхоачаеннай — кхетадир Аушева. Радио чугIолла сихха бувзам оттабир цо хIанзлехьа чов яь волча капитанана Андреевца. Къоастайир цхьана атаке гIоргбола ха, управлене сигналаш, шоайла бувзам лоаттабара дешаш.

Душманаш чIоаггIа гаргагIертабар нийлхъеннача рота бIухой багIача моттиге. Политболхло вийнабар, чов яь вар командир. Авиацех пайда эца йиш яцар — сов юхе гIертавар моастагIа. Дисар цаI — лакхен тIа чIоагIбенна багIача душманашта атака елга, уж тIехьашкахьара шоашта тIабоагIача низа оарцагIбалалехьа.

Аьле чу бокъонца кIура отта кхийнадацар, Аушев керте латта бIухой группа, гранатометчикаша новкъостал а деш, сихха дIаэхьалхашкахьа йодача хана, Аьле чура царна духьал байдар капитан Андреев керте латтараш.

Кастта лоамашта юхе а сатем эттар, Хьаяьккхача лакхален тIа кхертIоша дохадь ший кулгаш дехкаш вар капитан Аушев, цу ханна радио чугIолла вертолеташ хьайийхар цо, полка командирага шоашта карагIдаьнначох дийцар.

— Хий мала хьайна, новкъост капитан, — аьнна фляга хьаховдайир цунга лейтенанта, Никулин Валере. Из тIом цун вахаре эггара хьалхара бар. Аушева сихвенна берте йихьар фляга, доккхий къурдаш беш, хий мала волавелар из.

1982 шера октябрерча дийнахьа цунна елар Ленина ордени Турпала Дошо Седкъен. Капитана Аушевана хIанз юха дагадехар из.

КХЫЧА ТАЙПАРА ЙИШ ЯЦАР
1985 шу, 3 сентябрь
Кабул

М. В. Фрунзе цIерагIча Военни академе деша багIача вежарашка Адамаген Бахьаудинаген майора Аушев Руслана дайтача письмо тIара:

«Юха а афгански лаьтта, вай хьамсарча мотострелкови полке ва со, штаба начальникалла хьожаваьв. Укхаза мел дар чIоагIа боча, дика довзаш да, из дерига салтий кулгаша хьадаьд. 1981 шера оаха хьае йолаяь сквер йовзаргIоацаш хувцаеннай. ТIемашка белгалбаьннача салтий а эпсарий а сурташ дукхагIа хиннад турпалий аллее. Вай, вежарий АушевгIар, портреташ а долаш да. (Афганистанерча вай бIуна йоккха йоацача контингента чуйоагIача Н-ски мотострелкови полке тайптайпарча шерашка гIулакх деш хиннаб вежарий АушевгIар—Адам а Бахьаудин а— А. О.) Хозахет тIема традицеш полке лораеш а degIакхувлаш а, шоай интернационални декхар дизза кхоачашдаьраш биц ца болийта.

Болх шортта ба. Каст-каста ух тхо доазон йистерча районашка. Пакистанера хьауха бандаш юхаетта, афганцашта новкъостал ду. 80-гIа шера долалуш хинначоа тара вац хIанз душман. ХIанз из дика Iомаваьв доазол дехьарча инструкторааша, кийчваьв эггара кердагIча герзаца, лоамашка тIом бара тактика во йовзац цунна... ХIаьта афгански эскар а тIа-тIа чIоагIлуш доагIа, йоккхагIа хул цун опыт, низ болашагIа хул цо тохаш йола хIама.

Сога каст-каста хетт: Афганистане хIана юхавахав хьо? ХIанзалца яьккха сийле кIезига хийттай хьона ала безам бараш норабоагIа. Оаш а ду из хаттар... Фу аргда шуга? Массехк письмо доаладерга аз, шоана ма харра уж сога даим ихад, хIаьта хIанз — геттара дукха. Уж Iодийшача оаш кхетаде мег кхыча тайпара хIама де хила са йиш а бокъо а ца хинналга.

«Веза Руслан! г. Тырнаузерча «Березка» яхача музыкальни аппаратура завода комсомольско-кагирхой тха коллектива решенегIа хьотхоай бригаде дIаязваьв оаха. Укх шера ялх бетта хьа цIерагIа дIаяздаь 1082 сом машара Фонде дIахьожаьлаьд. Халахь. оаха доккхал ду хьона карагIдаьнначох, хьа деналах...».

«...Сай ба са турпалашэпсараш: Цветаев, Княжко, Кузнецов. Бакъда, тIема ханарча ноахала литературни турпалаш ба уж. Хьона тара бола нах чIоагIа эшар сона. Газеташ тIара, телевидене гIолла хьо вайзаха, Афганистане юхаваха Iа лаьрхIалга хайча ма чIоагIа гIадъяхар со... Хьо, Хьа вежарий, денал дола Хьа доттагIий - интернационалисташ санна бараша хьал лоатта а яьй, лоатта а ергья Русь...

Надежда Дегилева.»

Хьажал шо, академи яьккхачул тIехьагIа аттача моттиге со вахаваларе наха фу моттаргдар...

Укхаза, афгански лаьтта, сапера Куценко Викторa даьккхача илле тIа укх тайпара мугIараш да:

Тешам, денал, майрал, сий
Уж оамалаш хетийта яхац.
Даьхен кънонгаш лаьрхIа варгвац.

Хано хержад вай,
Хано хержад вай,
Хано хержад вай.

Хано харжа а хержад вай. Ший кортамукъале, ший кхоане лораяра мискача афгански халкъа новкъостал де вай ноахал йийхай. Мел хала дале а, воай денхар кхоачашдинза даргдац вай».

ЮХА А–ТIОМ
1986 шу, 16 октябрь.
Саланг яха дукъ

Майор Аушев наькъагIа воагIаш хьахилар Iуйре. ГIашлой лелабеча тIема ялх машинах а шин танках а латташ йола колонна маьлха зIанараша сийрдадаьккхача Саланг яхача дукъагахьа йодар шорттига. Доагор, ялат, минеральни удобренеш яхьаш йоагIача машинех лоралуш шорттига йодар из... Уж еррига машинаш бехача наькъа тIа гIолла Кабулагахьа йолхар — Афганистан Советски Союзаца ювзача вахара афгански Никъ оалача цу трасса тIа гIолла. Республика кIалъйитар духьа из биткъа пха хоадабе хийла гIийртаб душманаш.

«КIийле е аьттув бола моттигаш гола мел тохача я укхаза», — аьнна дагадеха Руслан наькъа йистерча лоамашкахьа дIахьежар. Массаза санна тIема машина броня тIа вагIар из. Цхьан бе автомат а йоаллаш.

Цунна юхха вагIар мотострелкови батальона командир майор Папирник Виктор. ХIаравар ший секторага хьожаш вар.

Тахан сатийна яр наькъа тIа. БМП тракаша деча таташа хIама дIа-юха хазийтацар. Аушевна дагадехар сийсара дайна гIа. Цунна байнабар йIаьхий английски топаш бе а йоахкаш. гаьнашта юкъе гIолла хьулалуш боагIа нах. лелха гранаташ, човнаш хиннача душманаша детта цIогIарч. «Хьажал. фуд дайнар, — уйла йора Руслана, TIаккха кхеталир цо: — Из-м душмански топ харцъяьннача хана хинна тIом ма бий...»

Шераш дIаихад, хIаьта пунна шаьра дагадоагIа 1980 шера дена дIайха августовски ди. Вардак яхача провинце советски а афгански а подразделенеша къиза тIом лоаттабора душманашца. Ди чакхдоаллаш, цхьан мотострелкови ротапара бувзам хаьдар. Разведчикий группапа Аушева лаьрхIар го баьча ротана тIакхача. шига фуд хьажа. ЧIоаггIа лоралуш, цхьаннена тIехьа шоллагIвар волаш, хьун юкъе гIолла болхар уж. ЦIаьхха цхьан кIотарга юкъера хьагучийккхар топ, лерга хеззаттата даьлар.

— КIийле яьй! Гранаташ тоха! — ала кхийра кхерам тIаэтталга эггара хьалха кхетадаьча Аушева. хIаьта ше хьуна юкъе чуийккхар.

Йоккха йоаца душманий тоаба хIалакъяьчул тIехьагIа Аушевна бIаргавайра граната гарг а кхийтта улла бандит, шийна цо тIахьожаяь харц хинна топ хьа а нийца йоассайир. Цу чура пистоньга тIа кIезига кIаьд а баь харц хинна йIаьха патрон хьайийар цо — дагалоацама. Афганистанера из цIавенаЧул тIехьагIа СССР Герзашцарча Низий Центральни музеяс дийхар Аушевгара цо боча, дагалоацама лелаеш йола хIамаш шоашта ялар. Полевой форма а, ордений планкаш а па луш, Руслана дIаелар из патрон.

...Гаргга чIоагIа тата а деш хиннача еккхамо ше еш хиннача уйлаех ваьккхар Аушев. Салангага йодача урхенагIа, хьалхашкахьа цаI шоаллагIчоа тIехьа а долаш лелхача гранатометий таташ хезар цунна. Минот йоаллаше а цу таташта автоматий очередаш йикъийр.

«КIийле. — кхеталир Руслана. — Гранатометаш етт машинашта». Радиостанце тангетка цо хьаэццаше а шлемофона наушникашкара цунна хезар перевале из никъ лорабеш хиннача сторожевой поста командира корзагIваьннача воккхагIволча лейтенанта Киселев Николая оаз. «Йоагаш машинаш гу сона квадрате... — доклад ер эпсар вар. — «Жинаш» да кIийлен тIара колонна керте а из чакхйоалача а дов деш Резервни группа тылера царна дов де кийча я...»

— Эттача хьалага хьежже гIулакх де,—эфире дIа а аьнна, Аушева прикав делар скорость сихъе аьнна. Ха йиш ярий-те цунна из Киселева тIеххьара доклад хиннагIа а, цу тIема тIеххьарча миноташка снайпера толо денал дола эпсар вожавергволга а, шийна хьалхара хьожадаь совгIат — венначул тIехьагIа енна Ленина ордени цунна гургйоацалга а.

ТIема машинаш гIайттача санна йолхар тIом латтача, наькъо гола тохачахьа. Воддаше а Аушева радио чу гIолла къоастадир де дезар. Ший опытагIа цунна ховра: хьалха йолхеи эггара тIехьайоагIен машинаш йоха а яь, дIа-хьа яла йиш йоацаш йиса машинаш, де хIама а доацаш корзагIбаьнна хьувза афгански водителаш, шоашта хургболча бекхамах кхера а ца кхераш душманаша кънза хIалакбергболга. Цу хана бIаргцIацкъам тоха ха а чIоагIа лоархIаме я.

Наькъо хьадда гола техачара, дIаходаьлча хьадухьалэттар тIема сурт: наькъа дIоахалла йоагаш латтар авгански наливникаши мухь тIа бола вай «Уралашн», массехкнахьа ийккхача трубопроводах араухар доагора ала. ЧIоаггIа тата а деш урагIъухар ала, кхыметтел лоамаш а доагаш санна хеталора.

— Йоагаш йола автоцистернаш духхьала тIахьежаеш тIехьагIа санна йолхар тIом латтача, наькъо гола тохачахьа. Воддаше а Аушева радио чу гIолла къоастадир де дезар. Ший опытагIа цунна ховра: хьалха йолхеи эггара тIехьайоагIен машинаш йоха а яь, дIа-хьа яла йиш йоацаш йиса машинаш, де хIама а доацаш корзагIбаьнна хьувза афгански водителаш, шоашта хургболча бекхамах кхера а ца кхераш душманаша кънза хIалакбергболга. Цу хана бIаргцIацкъам тоха ха а чIоагIа лоархIаме я.

Наькъо хьадда гола техачара, дIаходаьлча хьадухьалэттар тIема сурт: наькъа дIоахалла йоагаш латтар авгански наливникаши мухь тIа бола вай «Уралашн», массехкнахьа ийккхача трубопроводах араухар доагора ала. ЧIоаггIа тата а деш урагIъухар ала, кхыметтел лоамаш а доагаш санна хеталора.

— Йоагаш йола автоцистернаш духхьала тIахьежаеш тохаш хIалакъе, аьнна, приказ делар цо керте латтача танка командирага воккхагIволча лейтенантага Кисли-цага.

Гусеницаш ека а еш йоагIаш йолча цIера сунта тIаяхар танк, боагаш болча алана юкъе тIахьожайир йоккхача топа юхь. Цкъа яьлар. ЦIаьккха... УрагIбахар михьарбаьнна боага ала, еррига колонна морца а морцаш.

Мотострелкаш сиха бар. Хьийдда гаргаболхаш бар уж душманашта. ЗалпагIа йоккхий топаш техар БМП-аша. Душманий гранотометчикаша ах го баь чулаьцача керттерча колоннага лаьгIо тIанхоачаш бар уж. Хетаргахьа, вай волителех цхьаннена Руслан вайзавар (парихаш санна кавказски мекхаш дола цун юхь дукхача бIухошта йовзаш яр), хIана аьлча, колонна йIоахалла хьахозаш дар «Аушев венав гIо де! Аушев!» яхаш детта цIогIарч.

Радистаца цхьана йоддаше а танка тIара Iоккхоссавелар Руслан, моттига зембаккха а хьалхашкахьа йоагаш йолча наливникашта гаргагIорта а лаьрхIа. Эггара гаргагIа йолча чхара тIа кхача ворхI метр йисаяр, снайпера кхесса топ укханна кхетача хана. ТIош тIа Iовежар из, хIаьта радиста хийтар текхаш цу чхаранна тIехьашка вала из воал, аьнна. Боккъалдар аьлча, Аушев пластунски текхаш дIатIавахар майор Папирник волча танкагаьъа. Са лаха тIехь-тIехьагIа халагIа дар, наькха чу тIа-тIа чIоагIлуш лар аьрха, воагавеш ду лазар. Штаба начальник бIаргавайча Папирник Iогаора а ваха, IотIавийрзар цунна.

— Сайх ка техай мотт сона. Командовани дIаэца, комбат...

20 октябрь — ше ваь ди госпиталерча палате нийсделар Аушева. Бакъда, ше цхьаьи тоIаваьи хетацар пунна. Из доазаваьв яха хабар еррига Афганистане гIолла чакхдаьлар, кхаьчар из Москве а цун дезал. дан нанен, дахача Грозне а. Гаргарбараш, доттагIий, бовзараш, пабовзараш — берригаш а цунна сагота болаш а, шоашта моггача хьисапе из хьаллоацаш а бар.

Цу дийнахьа Аушевна уллув дунха хилар со а. гир сона, мел чIоагIа дог тохалуш дешар, юха а дешар сесага Азаси йиIиго Лейласи дайта письмошш, гIадвига вар дас. вежараша, доттагIаша дайтача моаршалаша. Дайра сона цунах бIарг тоха однополчанаш, Кабула кагирхой викалаш баьхкача хана, мел дог тоханенна из вар. Духхьал палата чу концерт делар, цу хана Москонцерта группаца Афганистане вена хиннача Иосиф Кобзона.

...Чов хиларах аргIагIа йоацаш енна хинна отпуск чакхъяьнна бутт боаллашехьа юха а бIухой мугIаре дIаэттар Аушев.

ЦIАВАР
1987 шу, 23 июнь.
Кабул

Юхавоагга ди. Н-ски мотострелкови полка штаба начальника подполковника Аушевна дуккхаза а духьаллаьттад из. Цхьа ког гора а оттабаь, полка Денала Байракха цIе бархат бордашта хьалтIа мишта дахьаргда, доагадаьча афгански лаьтта гIолла дуккха километраш шийца хала никъ баьча, дегагIоз а бала а парца цхьана текхаш хиннача тIема доттагIашка Iадика ювцаш дош ала тIехьара строена хьалхашка ше мишта варгва.

Из сахьат хьатIаэттар. Традицегга марш лекхар, шеренгашта тIагIолла шершаш хьалйихьар михо лестаю цIе байракх — полка Денала ЦIе байракх.

Подполковник Аушев, кнтель нийс а яь, фуражка лаба IотIа а эза; дог айделча ше массаза даьчча хьисапе, строевой гIа а боахаш плаца хьаюкъеваьлар.

Са тоссаш Даьхенгахьа, ше дIахо гIулакх дергдолча кердача моттиге дIавахар подполковник.

Подполковник А. ОЛИННИК,
«Красная звезда» корр.
(1988 шера 5 январе арадаьнна «Красная звезда» яха газет).

Доазол дехьара

Халкъа восстани гIеттай Израила оккупаци яьча еррига территоре тIа. Iарбий дуккха нах юкъе бола манифестацеш хиннай Малхбоален Иерусалиме, Наблусе, Эль-Халиле, Дженине, Рафахе, Газе, Хан-Юнисе, Эль-Бире а Блата, Ад-Духейша яхача палестински лагерашка а. Царна чIоаггIа етташ хиннаб оккупанташ. Карателаша топаш техай демонстрацена Наблусе, Рафахе, Дженине.

Израиль дIахо а «аьшка бий» яха политика лелаеш я оккупаци яьча Iарбий территореш тIа. Палистинцашта духьалъяьхай герзаца чIоагIа кийчъяь израильски оккупационни эскара подразделенеш.

СУРТАШ ТIА: 1. Израильски оккупанташа лаьца саг. 2. Герзаца кийчбенна оккупанташ.

Рейтер — ТАСС телефото.

ХАЛКЪАШТА ЧIОАГIА МАШАР ЭШ

2000 шу тIакхоачаш Лаьттара ядерни герз дIадакхаРа йола советски программа чуйоагIаш йолча 1986 шера 15 январе КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева яьча Заявлене ши шу дуза ха тIакхоачаш АПН спецкора Андрей Правова массехк хаттар дир Вьетнама Даймехка фронта органа «Док лап» яхача газета редакторга, дIаяхача хана Парижски переговоршта юкъе дакъалоацаш хиннача Хоанг Фонгага.

— Хьона хетачогIа, эггара хьалха фу эш шун мехка массаза а машар латтара?

— Тха халкъо дуккхача шерашка лайнад цIаккха ца кхоачалу тIемаш, хила а боагIаш чIоагIа машар кхаьчаб. Цу тIемаша лаьрхIа варгвоаца боккха бала тIаоттабаьб, халкъа боахам бохабаьб, Тахан эггара цIенхаштача тайпара тхона хьалхашка эттад геттара сиха экономически проблемаш кхоачаньяра, халкъа вахар тоадара декхар. Цу лостаме йоккха программа тIанйцай КПВ VI съездо. Из кхоачашъяра чIоагIа машар, регионе дикача лоалахой гIулакхаш эш. ХIаьта тахан цудухьа дерригача мехкаша тIаэца еза массане йолча дунен халкъашта юкъерча кхерамзлен идеяш, ядерни замано хьалха йоаха керда уйла. Таханара дуне пхийтта шу хьалха тха городашта американски самолеташа бомбаш етташ хиннача дунел чIоагIа эргаш хилар диц ца далийтар лоархIаме да. НизагIа хIама де гIертилга чакхдаргдоацилга дизза гучадаьннад. Цхьадолча малхбузерча мехкашка хIанз а цунга сатувсараш бисабале а, хано хьахьокх хьаькъал котдувлаш хилар, дунен халкъашта юкъера керттера дешаш тахан переговорий наькъаца къеста а ду. Из хьахьокх М. С. Горбачеви, Р. Рейгани Вашингтоне вIашагIкхетаро.

— Мишта лоархI Iа США яь советски кулгалхочун визит?

— Цхьан дешаца аьлча дика лоархI. Вьетнама халкъа, кхыча халкъашта санна, таханарча ден керттера проблема ядерни тIом ца хилийтар, адамаш даха дисар я. Сихдаь герз хьадаро цивилизаци кхоане хургйоацача йоаккх. ХIаьта Вашингтоне вIашагIкхетаро из кхерам дIабоаккх, кхоаненах тешам болийт. Советскин американскин юкъера а кIезигагIа а гаьна йолха ракеташ дIаяхара баь барт ядерни доацача дуненга бодача новкъа баькхха лоархIаме гIа ба, цунна чIоагIа раьза я Вьетнам.

— Цкъаза дувцаш хоз ядерни герз дIа ца доаржадара лаьца ницъ из герз доацача мехкий хьакъехьа дискриминационни ба яхаш. Цох лаьца фу хет хьона?

— Ядерни герз дIадаккхара наькъо дегIайоагIача паччахьалкхенашта а толагIйола торонаш хьахулийт. Укхаза дувцар ма дий ядерни герз дIакъовларах, из кIезигдарах, дIадаккхарах. ХIаьта цо кхоачавергва «хержача паччахьалкхений ядерни клуб» оалаш яр дIаякхарга. Цу тайппара, ядерни герз дIа ца доаржадаро дIахо а дунен халкъашта юкъерча вахара демократизаци ергья. Цул совгIа кIезиглургба регионални конфликташка ядерни герз юкъедоаладара кхерам а. Из тахан боккхача лоархIаме да. ХIаьта юкъарчал доацца царна юкъеэзза цхьадола мехкаш ядерни герз кхачарга гаргагIерта ма дий, цул дIатIехдаьнна хила а мег. Ядерни конфликт глобальни боараме а йоацаш хьахилара принципиальни керда хьал отташ да. Цудухьа чIоаггIа дIаяхьа еза ядерни герз дIа ца доаржадара, регионални конфликташ дIаяхара, уж политически къоастаяра средстваш лахара политика.

— Вай регионални конфликташ хьоаяь йолаш, эггара а цIенхашттачарех бола регионални «шод» ба индокитайски бар. Мишташ укхазара Вьетнама позици?

— Тхо регионе дикача лоалахой гIулакхаш леладара тIехьа да. Бакъда, Индокитая кхаь мехкеи АСЕАН членаш йолча паччахьалкхенаштен юкъера гIулакхаш деIадоаладара цIенхаштта зулам дир дукха ха йоацаш а тIехьа хиннача событеша. Американски агрессорашта духьал оаха кхоьвсам лоаттабаьча шерашка цу паччахьалкхенех цхьаяраша ма моггa хьаллаьцар США. Иштта дале а Вьетнам реализми дикача дагара лоIами лоаттабеш я. Оаха чIоагIа дIакхайкадаьд лоалахошца стабильнии йIаьххача хана лаьрхIачеи кIийлен тIа гIулакхаш леладе тхоаш кийча долга, ерригача Азиатски континента болча машара шерра программа оттаю. Оаха дизза хьаллоац, Владивостоке къамаьл деш С. М. Горбачева дийццача тайпара, Хельсинкски совещани санна йола азиатско - тайжача форда форум гулъяра тIадерзадаь СССР-о ду гIулакхаш. Заключительни актана кулгаш яздаьчул тIехьагIарча Европе событеш дегIаяхкар тайп-тайпара дувца йиш йолаш да, бакъда, шеко йоацаш да из дика лоархIам болаш хинна хилар. Тахан Хельсинке эстафета хьаэца декхарийла я Азе.

— Малхбузе а цхьадолча азиатски мехкашка а гIерг Индокитае «Агрессивни политика» лелаю яхаш СРВ бехке е, Кампуче вьетнамски эскара доакъош доландаь. Укх тIеххьарча хана дукхагIа дувц из бехке еш. Сенца дувз Iа из?

— Проблемаш машаре къоастае НРК правительства безам хиларца. Из чIоагIа дезац Малхбузе а Азе а дуккхача низашта. НРК-ас, кхы цхьадолча мехкаша гIулакхаш дар бахьан долаш хьахиннай переговорий наькъаца кампучийски проблема къоастаяра реальни торонаш. Унхаза боккха лоархIам болаш хилар Хошимине СРВ-анен Индонезенен юкъе баь барт. Палачаш болча Пол Потагареи Иенг Сарегареи дIанийккхача, оппозиционни кхмерски группировкай беррига кулгалхошца вIашагIкхета кийча я Кампуче правительство, вьетнамски эскар арадаьккхачул тIехьагIа дергдола массане юкъара хоржамаш доазол дехьара баьхка нах тIа а болаш дара тIехьа я. Укхаза хьоахаде доагIа духха ха йоацаш эскара цхьадола дакъа арадаькхар. Эскар дизза арадаькхаргда 1990 шера, иштта ба НРК-анен СРВ-анен юкъера барт. Бакъда, из хаькхы а хьалха яккха йиш-м яр. Деррига а тийша да къаман бартбара переговоршка ка яларах. Бакъда, НРК Министрий Совета председатель Хун Сени принц Народом Сианукн Париже вIашагIкхийттача хьаьхекха ма хиллара, уж низкъала еш я.

— ХIаьта фу аргдар Iа Кампуче хьакъехьарча Вьетнама «агрессивности» тезисах?

— США-с Вьетнаме болабаь тIом шийтта шу совгIа хьалха чакхбаьннарг лоархIаш ба. Бакъда, из иштта дац. Пропагандистски тIом дIахо беш ба. Из тIом хинначул тIехьагIа СРВ-ана духьал малхбузерча эггара йоккхагIча паччахьалкхений аьттехьарча низаша бу тIом ба. Вьетнамах аьл-дитт дувца гIерт уж. Царех цаI я «Индокитаерча агрессивность» СРВ бехке е гIертара пропагандистски кампани. Хаьдда из гучадоал Кампучера агрессор Ханоех е гIерташ хиларца. Хьавола, деррига ше ма дарра дувцаргда вай. Кампучена духьалара бокъонца йола агресси йир шоай хана ВIашагIкхийттача Штташа. Цар цига Iохоайнр марионеточни правительство. ДIадахийтар миллионашш долларашш, бакъда, халкъо хьаллацанзар из, цудухьа ехар. Иштта хIанз а Пномпене цхьаккха агрессора могаргдацар халкъо хьал ца лоаца «ший» правительство лоаттае, тхоца доттагIал долча НРК правительствах аьлча, из Пол Пота варварски режима метта этта бокъонца йола халкъа правительство я. ХIаа, вьетнамски салташа новкъостал дир тха вежаращта геноцида режим дIаяккха. ХIанз СРВ правиреговорий наькъаца кампучийски проблема къоастае. Iа нийса теркалдаьд укх тIеххьарча хана Вьетнама духьалара пропагандистски кампани чIоагIа хьар. Цо йизза хьахьокх керттера проблемаш къоастаяра общественни хетар дохаде гIерташ аьттехьара низаш хилар.

(АПН).

Ханой.

КАДАЙ ХИЛА ІОМАБУ

Дешархошта спорта тІемаприкладной тайпаш довзийтачеи патриотически кхетам лучеи доккхий толамаш доахаш хьавоагІа Назрановски района Іалий-Юртарча юкъерча школа военрук Х. Я. Евлоев. Цо хьийха кІаьнкаш кадай, низ болаш, эскаре гІулакх де баха кийча болаш хул. Из бахьан долаш дуккхаза баркал яьхад цунна райвоенкомата, районо, ВЛКСМ райкомо.

Укх тІеххьарча шерашка «Нийса топ кхоссар» яха кружок лелаю цо. Цига дакъа лоацаш хул иттлагІча классашкара дешархой. Дукха ха йоаццаш районе хиннача проверко хьахьекхар Х. Я. Евлоева хьеха кагирхой кхычарел дикагІа кийчбенна болга. Топ кхоссарах йолча яхьашка хьалхара моттиг яькнхар цар.

Эшаш мел йола гойтара пособеш Іалашъяьй хьехархочо. Царех дукхагІъларашший кулгашца хьаяь я. Из болх беча цо айхха юкъеоз школера дешархой, хьехархой, берий дай-ноаной.

Болх беш я школе радиоспорта кружок а. Цигара занятеш а Х. Я. Евлоева лелаю. Эскара а бахалелехьа, связистеи радистеи говзалаш Іомаяь хьийза хІамаш е Іомалу курсаш. ТІехьагІа чІоагІа накъадоал из царна.

«Эпсар — турпале профессиі» яха кхоъ семинарски заняти яьй хьехархочо. Дайнадац цо даьр — школе дешаш хиннача массехк саго Советски эскарца дийзад шоай вахар. ХІаьта цар гІулакх деш йолча бІун доакъошкара ухача письмоша хьахьокх уж бизза бІухой болга.

— Спортаца хьоашал доацача саґах дика салте а эпсар а хургвац, — йоах Х. Я. Евлоева. — Цудухьа зІамига волча хана денз теркал ца деш дита йиш яц из гІулакх.

К. МАРЗИЕВ.

ЖУРНАЛА АРГІАНАРА НОМЕР

Кепатеха араяьннай КПСС Нохч-ГІалгІай обкома агитацен пропагандеи отдела «Агитатора блокнота» яхача журнала ткъаь йиълагІа йола номер. «Кердача шера — кердача толамашка» яхача рубрикана кІал кепатехай парте обкома промышленно-транспортни отдела заведующе заместитела В. Лисоколенко «Производства эффективность лакхъе», В. Висаитова «Малгобека лоаман босешка» яха статьяш.

СССР хьаьча денна хетаяь я исторически Іилмай кандидата Г. Ерещенко «Халкъа лоІамагІа» яха статья. Журнала оагІонаш тІа я партийни архива инструктора В. Гладышевай «Майра, бакълувш хиларах духха везар из» яха корреспонденци.

Комсомола обкома информационно - методически центра заведующе С. Сабировас язъяьй «Къона ноахале машара, социальни прогресса тІехьа» яха статья. «Культура ганзаш—халкъа», иштта корта болаш я парте обкома культура отдела заведующе заместитела А. Горнова выступлени.

Сакъердаме я берашта укх деношка Грозне В. И. Ленина цІерагІча майда тІа латтача елкана юхе. Цар лог гІоздаккхара укхаза да «белама цІа», каруселаш, чам бола даараш, мороженя. ХІаьта безам болчун аьттув ба елкана уллув дагалоацама сурташ дахийта а.

Р. АУШЕВА сурт.

ХАНЗА ДАРГДАЦ

Вай Лаьтта Іалама ганзаша хьалдиза дале а, цун эггара йоккхагІйола маьхале саги цун унахцІенон я.

ХІара гражданина унахцІенон Коммунистически парте а Советски паччахьалкхено а еш йола йоакхо гуманизмана а социальни нийсхонна а жоп луш я. Къахьегама а быта а хьалаш тоадарах дикагІа хиннай наьха могашал. Советий Іаьдал латтача шерашка кхозза кІезигагІа бов нах, хІаьта бераш — 11-зза, шозза йІаьхьеннай саго вахаш йоккха ха, дІадаьхад дуккха дІа-хьа доалаш хинна лазараш.

Партен паччахьалкхенон советски наьха унахцІено лораяра, цар бахаш а, хьинаре къахьегаш а йоаккха ха йІаьхъяра, медицински гІулакх дара дикал лакъяра боккха теркам тІаухийт.

ХІанзарча медицински болхлочо хьега къа коммунизмана накъадолхаш ялаташ кхедеш, космос тохкаш хІара денна доахача толамашта нийсса, да. Царна ха декхарийла да наьха вахара социальни а психологически а фактораша низ белга. Медицински болхло кІоаргга профессиональни говзал хиларал совгІа, дог лазаш, унахочоа оарцагІвала кийча волаш, цох кхахеташ хила веза. Наьха хьашташ кхетадергдолаш, лакха хила деза цун моральни гІулакхаш. Лорий профессиі миссел, кхы цхьаьхха яц сел чІоагІа сага вахари валари цох тийша долаш.

ДІалаьрхІача тІеххьарча шовзткъеи итт бІаьшера дунен тІа 14500 доккхен зІамиген тІемаш хиннад. Цига вийнав виъ миллиард гаргга саг.

Таханара деррига вахар хІалакдергдолаш долча гергзех цаІ ийккхача, иззал нах боабергбар.

Бакъда, вай мехка а социалистически содружества паччахьалкхений а машара политика бахьан долаш, 40 шу совгІа ха я Европе тІом ца хула. Вайна эшац тІом, хІаьта хІанз а дунен тІара мабарра дІабаьннабац из хиларах бола кхерам.

Ядерни тІемо тылаи фронтан юкъе доазув къоастадергдац, хьалхарча лине тІа а тыле а цхьатарра кхераме хургба из, цудухьа йоккха моттиг дІалоац граждански обороно.

Граждански оборона керттера зІы я медицина. Вай доккхал а деш дагалоац тахан Снйлахь - боккха Даймехка тІом болаш 72 процент бола човнаш яраши, 90 процент цамогаш хиннараши боагґІача боараме дарбаш даь юха а мугІарашка оттабаь **хилар**.

Царна гІулакх деш хиннача лорашта юкъе ба вай мехкахой а.

Медицински Іалашо ечара керттердар да:

— нах кІалхарбоахаш тІехьатетта йиш йоаца аварийно-юхаметтаоттабара балхаш де вІашагІтехача формированей лични состава унахцІено лораяр,

— могаш боацачарна а, боагабаьчарна а ханнахьа гІо дар,

— санитарно - гигиенически, противоэпидемически мероприятеш чакхъяхар.

Уж декхараш да вай республика медицински службана хьалхашка латтараш а.

Граждански оборона медицински служба Республикански штаба, цу организаце районни штабий болх дика вІашТІехьбаькхха хиларах, нийсса а ший ханнахьа а документаци, хоам бара схемаш оттаярах, медицински формированей состав кийчъярах тийша да командно - штабной ученеш толаме чакхъялар. ЛоархІаме гІулакх да ше лорале а, кхыча наха медицински гІо де а ховргдолаш знанеш лулга.

Цу бехктокхамеча гІулакха уйла еш ба вай республикера медицински болхлой а. Эшаш йола средстваш а хьалаш а Іалашдаьд. Іомаеш я кадраш, чІоагІъеш я материально - технически база. Цул совгІа кийчъю санитарни посташ, дружинаш, хьалхара медицински гІо дара отрядаш, кхыйола медицински служба формированеш.

Лораша дарба деча молхашта юкъе я массаза наха накъайоалаш йола «дийна» молха, из да донора цІий. Дарбан учрежденешка цІий а, цун препараташ а кхоачам боллаш хургйолаш цхьа никъ ба шербе безаш — из цІий дІателашбараш дукхагІа хилийта. Донорий сий ду вай мехка. Уж балха тІерабувлийт (алапи кІал ца хьежадеш), цул совгІа донора ловш хуле, уж денош аргІанарча отпускана тІатох.

ТІом болча шерашка пхи миллион совгІча саго дІаденнад цІий, из накъадаьннад эзараш бола советски салтий берзабе. ХІанз, машара шерашка а миллионаш болча наха гІо ду цар.

Еррига медицински формированеш, унахцІено лораяра болхлой кийчбу хІара шера, МСГО начальника приказага хьежжа. Цу балха формай лекцеш, групповой занятеш, бокъонца йола тренировкаш, литература Іомадар я. ХІаьта санитарни дружинашца, постаща хІара шера унахцІено лораеча органаща цхьана занятеш ю ЦІеча ЖІарген ЦІеча Ахбеттен обществаша.

Ала деза, эшшача метте наха оарцагІйовла, царна гІо де кийча йолаш я №№ 1, 2, 3, 4, 5 йола Грознера городской больницаш, № 1 йола поликлиника. Республикански больница, Даймехка тІема инвалидий госпитала, Гудермесски, Шалински, Малгобекски районий а, кхыча медицински учрежденей а коллективаш. Хьалхара медицински гІо дара шоай говзал массаза эргайоах цар, бахача нахаца пропагандистски болх бу.

Белгалдаккха деза, хІанз деррига дунен тІа тІом хьарах бола кхерам лаьгІлуш боагІалга. Эггара йоккхагІа йолча шин державас: Советски Союзои Америка ВІашагІкхийттача Штаташен машара юхьиг дІайолаеш долча договора кулгаш яздаро деррига ча адамленна тІера кІезигдукха кхерам дІабайбаьб. Бакъда Граждански оборона эшаш мел йолча хана, из гІулакх лаьрхІа леладе деза.

Граждански оборона формированешка, къаьстта республика медикашка: аьттув балба шун цу лоархІамеча балха, ала лов сона.

Б. КИНДАРОВ,
НГІ АССР здравоохранение министра заместитель.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

• Керда обрядаш—вахаре

Пайдане дар хьаллоац

Малгобекски горисполкома культура отдело тІехьарча хана боккха теркам тІаухийт керда советски обрядашн цІейши вахара юкъедоаладара. Цу балха кулгалдеш я культурно-спортивни комплекса Совет.

Библиотекашка, культура цІеношка вІаштІехьъяьхай книжкай выставкаш, уголокаш, стендаш. Культура учрежденей, профсоюзни, атеистически болх вІаштІехьбоаккхаршта новкъостала кийчъяьй къахьегама династей сайренаш чакхъяхара. Советски Эскаре болха кагирхой накъабахара, дикагІболча къахьегамхошца, тІема а къахьегама а ветеранаша а вІашагІкхетараш дара эша сценареш.

Иштта сценареш оттаяьй пенсе болхараш накъабоахача, хьувкъама а улица а цІейш дездеча мероприятеш чакхъяхара. Из болх бара тоъал опыт Іоаяьй районе.

Тхона хетачогІа, дикагІа чакхъювл предприятешка а боахамашка а балха тІа хьалхалатта къахьегамхой белгалбоаха, зІамигача гражданашта торжественни регистраци еш йола, иштта кхыйола мероприятеш.

Тха районе дуккха тІема ветеранаш бах. ХІара шера, уж болча хьоашалгІа ух кхыча моттигашкара ветеранаш. Уж тІеэцара хьалххе кийчо ю культура отдело. Ветеранашта хетайий сайренаш ю, уж хул боахамашка а предприятешка а, вІашагІбетталлу районерча дешархошца.

Боккха политически лоархІам болаш да Советски Эскаре гІулакх де болха кагирхой торжественни хьале накъабахар, тІема ветеранашцен бІухошца-интернационалистащцеи уж вІашагІбеттабалар. Из болх дикка вІаштІехьбаькхаб Пседахерча, «Октябрь» яхача, Южнерча, СоагІапчарча, Юкъерча Ачалкхерча культура ЦІеной болхлоша. Советски Эскаре гІулакх де дІаболха кагирхой хьалххе хьабех цар. Цига гулбеле хул тІемеи къахьегамеи ветеранаш, кагирхой дай-ноаной, партийни, советски, комсомола органий викалаш, военкомата болхлой. Укхаза цІагІа мочай а молаш баґІаш, цхьацца хьехамаш ду цар кагирхошта, дувц шоай вахарах лаьца.

Кхы а дуккхача мероприятешка дакъа лоац тха районе бахача наха. Масала, 1984 шера оаха эггара хьалха дездир улица цІей. Из дар Петров Владимира, цІи лелаеча улица хетадаь. Цига дийцар Петровх лаьца, Малгобек йоаккхаш фашисташтта духьашха къаьстта майрал гойтарах Советски Союз Турпала цІи цунна яларах.

Дика традици хулаш йоагІа районе къахьегами-профессиональни цІейш дездела а. ХІара шера, боахамашкара балхаш долалуш, «Хьалхарча боал» яха цІей а, цул совгІа, юрта боахама болхлой ди, «Хьувкъама цІей» дезду. Уж чакхдахара тайп-тайпара методаш яле а, керттердар цІа да — социалистически яхь махулла шерагІа йоаржаяр, производстве хьалхалаттараш белгалбахар, тІаийца декхараш кхоачашдар.

ТІехьарча хана, боахамашка хьалхалаттараш белгалбоаха цІейш шурий-товарни фермашка, бригадашка, отделенешка хургдолаш опыт Іомаяьй культура учреждений болхлоша. Безаме, наха хозахеташ чакхъяьлар М. Горьке цІерагІча совхоза дикагІбола доярка Л. Евдоева, Б. Коригова, «Малгобекский» совхоза доярка Н. Пешхоева, комбайнер Х. Гетагажев белгалбахара хетаяь сайренаш.

Иштта традици хиннай районе август бетта къонача специалисташна моаршалхоатташ, «Моаршал да хьога, новкъостІ» яха сайренаш вІашагІкхетараш чакхдахар а. Укх шера сентябрь бетта духьашха Малгобеке чакхдаьлар города Ди.

Деррига лерхХІача бесса де вІаштІехьдалац тха, бакъда, оаха къахьегаргда керда обрядаш вахара юкъейоалаяра.

М. ТАНКИЕВА,
Малгобекски горисполкома культура отдела заведующи.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА

В. И. Ленина цІерагІа майда. 9.00. Кердача шера сакъердаме программа. Болх беш я аттракционаш. Массови ловзараш, викторинаш, конкурсаш, художественни самодеятельноста концерташ.

В. И. Ленина цІерагІа ДК. 8.00. Барзкъаш дахен тегеи Іомалу курсаш. 8.30. Машинкаца хьийза хІамаш е Іомалу курсаш. 8.40. Берий гитаристий кружок. 9.00. Массовикий-затейникий кружок. 11.00. Теникий театр. 11.00. Андерсен волча хьоашалгІа. «ДикагІдола фаьлгаш вахаро хьакхол». 16.00. Халкъа драматически театр. 18.00. Балетни студи. 19.00. «ВІашагІкхетар» Видеолискотека.

Н. К. Крупскаяй цІерагІа ДК. 10.00. «Нокхарий леладер» яха клуб. 11.00. Авиамодельни кружок. «Лехамаши проблемаши» яха балхий выставка. 13.00. Драматически кружок. 18.00. «УнахцІено». 18.00. «Кагирхой салаІара сайре: дисколубо дех».

С. М. Кирова цІерагІа ДК. 16.00. «Нийсархо» яха клуб. Кагирхой салаІара сайре.

Химикий ДК. 10.30. «Затейник волча хьоашалгІа». «Іа, тхона дола ловзараш хьона хьайна дагадехад» яха ловзара программа. 19.00. Вокально - инструментальни ансамбла концерт.

Просвещене болхлой ЦІа. 11.00. «Атеист» яха клуб. 17.00. «Малхалг» яхача студе хьех. 18.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Красный молот» завода ДК. 10.00. Іарбий мотт бувца Іомалу. 15.00. Бешамаш лелае безам барий клуб. 15.00. Берий бальни халхарий кружоко дех. 17.00. Английски мотт Іомабу кружок.

Гороно СДЮСШОР стадион. Футболах НГІАССР Іан хьалхле яккхар. 9.00. «Динамо» — «Агропром». 10.30. «Нефтяник» — «Нефтехимик». 12.00. «Вайнах» — «1-ча Мая цІерагІа колхоз». 13.30. «Факи» — ГНИ. 15.00. «Башлам» — «Машиностроитель».

КІИРАНДИ

В. И. Ленина цІерагІа майда. 9.00. Кердача шера сакъердаме программа. Болх беш я аттракционаш. Массови ловзараш, викторинаш, конкурсаш, художественни самодеятельноста концерташ.

В. И. Ленина цІерагІа ДК. 8.00. Барзкъаш дахен тегеи Іомалу курсаш. 8.30. Машинкаца хьийза хІамаш ю курсаш. 8.30. «Росинка» яха халхара ансамбль. 9.00. Балетни студи. 10.00. Радиотехнически кружок. 10.00. «Велакъажар» яха халкъа халхара ансамбла концерт. 10.00. Джазови студи. 10.30. Іилмани техникан КІиранна хетаяь берий технически творчества выставка. 12.00. Бальни дискохалхарий школа. 13.00. Оперни студи. 13.00. «Меридиан» яха халкъа халхара ансамбль. 18.00. Художественни самодеятельноста доакъашхошта лаьрхІа кердача шера сайре. 19.00. «30 баьннаршта...». СалаІара сайре.

«Красный молот» завода ДК. 9.00. Барзкъаш дахеи тегеи Іомалу. 10.00. Берий бальни халхарий кружоко дех. 10.00. Гитара лакха Іомалу кружок. 13.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. «Фаьлг» яха кинофестиваль. 13.00. «Кружевница» яха клуб. 18.30. Кагирхой салаІара сайре.

Пролетбата цІерагІа ДК. 1п.00. «Чебурашкай доттагІий» яха киноклуб. «Фаьлг» яха кинофестиваль. 16.00. «Пролетбатовец» яхача литературни клуба заседани. 19.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 11.00. «Росинка» яха берий кинотеатр. «КІай лай чоалпингаш» яха чтеций конкурс. С. Маршака «12 бутт» яхача фаьлгах киновикторина. 17.30. «Кагирхой музыка... мишта я из?». Обзор-беседа. 19.00. «Рок-Ателье» яха клуб.

КИМ-а цІерагІа клуб. 10.00. «Клубок» яха любительски объединени. 14.00. «Светлячок» яха берий кинотеатр. 19.00. Кагирхой салаІара сайре.

Гороно СДЮСШОР стадион. Футболах НГІАССР Іан хьалхле яккхар.

12.00. «Даймохк» — ДЮСШ «Терек».

13.30. СДЮСШОР — «Монтажник».

15.00. «Локомотив» — «Пищевик».

ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

ДІадахача шера планех ханал хьалха лоархІайир Ачхой-Мартановски райбыткомбината коллективо. Продукци хьаяреи из маьхалъяккхареи планаш 102 процент, халкъа эша товараш хьадар 103 процент, индивидуально барзкъаш тегар 104 процент кхоачашйир цо.

— ДикагІдола хьоккхамаш тха комбинате сахьаташ тоадеча пхьарий да яхаш дувц укхазарча экономиста Бисултанова Сацитас. Цар хьокхам — 153 процент.

Къахьегамхошта юкъе яржача социалистически яхье хьалха латт М. Тахтаев, вежарий Н. Л. ТактаевгІар. ХІаьта цехашта юкъе хьалха я Туруев Сулейманеи, Елизаров Михаилеи кулгалдераш.

В. КУРБАНОВ.

Іам.

Х.-Б. ИСРАИЛОВА сурт.

ТЕЛЕВИДЛЕНИ

9 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

6.30 — «120 минут».
8.30 — «Хіана, сендухьа». Бераштa йола передача.
9.00 — «Иштта дагалацалаш со». Телевизионни художественни фильм. 2-гІа сери.
10.10 — «Мишта салоІ вай». г. Иваново бахархой салоІалга мишта вІаштІехьдоаннх.
10.45 — «Пингвинаш». Мультфильм.
11.00 — Дай-ноаной ди — шоатта.
12.30 — «Халхаювлар «Зебо» яха ансамбль. Душанбера передача.
13.00 — «Документальни фильм.
14.00 — «Социализма мехкашка». Телевизионни журнал.
14.30 — «Кердадараш».
14.40 — «Архитектуреи обществои». «Москва тахани юхоанеи». Москверча керттерча архитекторца Л. В. Вавакинцара вІашагІкхетар.
15.10 — «СелаІад» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Шленск» яхача Паччахьалкхен иллеи халхареи ансамбла выступлени. (Польша).
15.45 — «Массанена а хІаранена а».
16.15 — Документальни фильм.
17.15 — Кердача шера ашараш.
17.35 — «Наталия Сац. Верю...». Документальни фильма премьера.
18.25 — «ЦІе майда». Художественни фильм. 1, 2-гІеи сереш. Перерыв йолча хана (19.45) — «Кердадараш».
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Не верь разлукам, старина». Юрий Визбора кхоллама.
23.00 — «Ах бийса ялалехьеи яьлчеи».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Студе гойт: «Куранташ». Ленинград.
9.00 — Андерсена фаьлгаш. Э. Григ. «Пер Гюнт».
10.25 — Іилма-довзийтара фильм.
10.45 — «УнахцІено». Дакъа лоацаш ва СССР унахцІенон министр академик Е. И. Чазов.
11.30 — «Из шоана игрушка яц». Іилма-довзийтара фильм.
11.55 — Хьа ленински библиотека. В. И. Ленин. «Вай деной керттера декхар».
12.30 — «Хьайбай дунен тІа».
13.35 — «Нохч-ГІалгІайчен кІира».
13.45 — «Школьни вахар» (нохчий меттала).
14.15 — Документальни фильм.
14.30 — Социалистически яхье хьалхабаьннаршта. Концерт (ГІалгІай меттала).
15.00 — Лыжни спорт. Дунен кубок. 10 км. Кхалнах. 30 км. Маіанах.
16.00 — «Зіамига принц». Днепропетровски областной теникий театра фильма-спектакла премьера.
17.30 — «Болама кхерамзле».
17:35 — Баскетбол. СССР чемпионат. Маіанах. «Жальгирис» — «Строитель».
18.15 — «Бешамий поэзи». Документальни фильм.
18.55 — Берлине хьоашалгІа. С. Прокофьев. № 5 йола симфони.
19.45 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Кердача шера приключенеш». Мультфильм. 1-гІа передача.
20.00 — Футбол. В. А. Гранаткина сийна дунен халкъашта юкъера кхувшбоагІарий турнир. СССР сборни — 1 —КНР сборни. 2-гІа тайм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Сага институт». Сага духовни вахара дешаех.
22.50 — Хержар. Леонид Андреев. Вахареи кхолламіи оагІонаш.

10 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Кердадараш».
8.15 — Ритмически гимнастика.
9.00 — Документальни фильм.
9.20 «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гІулакх ду Советски Союзаі».
11.00 — «Іуйрийнара почта». Ашарий программа.
11.30 — «Никъ берий клуб».
12.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «УнахцІено». Передаче дакъа лоацаш ва СССР унахцІенон министр академик Е. И. Чазов.
14.45 — Документальни фильм.
15.40 — «Вай декхараш». Телевизионни альманах.
16.30 — «СелаІад» яха халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Пурсат яхача провинце халхараш». (Кампучи).
16.55 — Фаьлг болча хьоашалгІа. «Дошо гІаче». Художественни фильм (ГДР).
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Іилма-довзийтара фильм. «Бувзамаш, къовсамаш». Мультфильм. 2-гІа выпуск.
19.25 — ЦТ экрана тІа духьашха. «Лоаца вІашагІкхетараш». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Эстрадни концерт.
23.10 — Баскетбольни обозрени.
23.45 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаотта».
8.15 — «Вай беш».
8.50 — Портреташ. М. В. Ломоносов — литератор.
9.55 — «Хьехархо волча урокхах...». Чудигара передача.
10.30 — «Знание» яхача программа кинозал. «Седкъилг». Дешархошта Іилма-довзийтара журнал.
11.30 — «Никъ берий клуб».
12.35 — Экономически знаней лардаш. Предприятеш кердача хозяйственни хьалашка йовлара наькъаех.
13.10 — Іилма-довзийтара фильм.
13.30 — Азы. Дешархошта эстетически кхетамбалар. Чудигара передача. Дакъа лоацаш я йоазонхо Н. П. Кончаловская.
14.00 — «Со судахо ва...». Субтитращца художественни фильм.
15.25 — «Марафон». Физкультурно-спортивни программа.
16.55 — «Бийла рояль». Музыкально - образовательни передача.
17.25 — «Вай цІа». Телевизионни журнал.
17.55 — Телевизионни музыкальни абонемент. Эрсий программни симфонически музыка. Фаьлг музыкаца. А. Лядовеи М. Мусоргскеи кхоллам.
18.45 — Бургацацара хоккей. Новкъосташха вІашагІкхетар. Швеце сборни — СССР сборни. 2-гІа тайм. Швецера передача.
19.25 — «СелаІад» яха халкъашта творчества телепрограммай дукен халкъашта юкъера фестиваль. «Шленск» яхача Паччахьалкхен иллеи халхареи ансамбла выступлени. (ПНР).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Кердача шера приключенеш». Мультфильм. 2-гІа передача.
20.15 — А. Вивальди. «Шера ханаш».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Шипкай турпалаш». Художественни фильм. «Ленфильм» — «Болгарфильм» (1954 ш.).
23.35 — «Кердадараш».

11 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

15.45 — «Агропрома гІулакхаши йоахошн». Телевизионни документальни фильмай премьера: «Боалий беша дІаара доала кор», «Кхоана хьан дІаовгъя».
16.25 —Армене музыкальни фольклора концерт.
17.70 — «Лехам». Дешархошта лаьрхІа передача.
17.35 — «Гаьнареи уллуьрем илли».
18.15 — «Школа: перестройка проблемаш». Дакъа лоацаш ва Кировски КПСС ЦК хьалхара секретарь С. М. Романько (Ставропольски край).
18.30 — Мультфильмаш: «Мороз Иванович», «Чемпион», «Кердача шера бийса», «Ура, салоІаш да».
19.10 — Радиальни реформа наькъашка. КПСС ЦК машиностроене отдела заведующе А. И. Вольске беседа.
19.40, 23.00 — «Тахан дунен тІа».
20.00 — «Последний посетитель». М. Горьке цІерагІча Ленинградски Паччахьалкхен академически Доккхача драматически театра фильма-спектакла премьера.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Последний посетитель» яхача фильма-спектакла дІахододар.
23.10 — Илли оал С. Александкина. Саратовера передача.

II ПРОГРАММА

17.50 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.55 — «Первая конная». Художественни фильм 1-гІа сери.
19.00 — «Нохч-ГІалгІайче». Информационни программа.
19.15 — Киножурнал.
19.25 — «ТІаьхьожаме хьайбаш Іангара дахар».
19.45 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!», «Солнечный зайчик». Мультфильм.
20.00 — Футбол. В. А. Гранаткина сийна хеташ дунен халкъашта юкъера кагирхой турнир. СССР сборни — Франце сборни. 2-гІа тайм.
20.45 — Э. Бальсис. № 2 йола чІондарага оркестраца лаьрхІа концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Иллюзион». Художественни фильм. «Кружева» (1928 г.). (1928 ш.).
23.10 — «Іуйрийнара почта». Ашарий программа. (10-ча январе хинна передача нердаяькхар).

РАДИО

9 ЯНВАРЬ

7.35 — «Перестройкаца цхьана». Нохч-ГІалгІай КПСС обкома секретара Тумсоев Евгений Вахаевича выступлени.
7.55—8.00 — Хоамаш. Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.40 — «Вахаро харцду» (ГІалгІай меттала).
11.00 — «Къонал».
11.30—12.00 — Литературни Нохч-ГІалгІайче.
12.30 — «Сатирически микрофон» (ГІалгІай меттала).
12.50 — «Кердача Іаьдалгіа болх бе а уйла е а» (нохчий метталла).
13.05—13.10 — Ашараш.
15.15 — Перестройка практика проблемаш уж къоастаяри.
16.00 — Хозрасчет — сихдара стимул.
16.15 — 17.00 — «Кавказа

10 ЯНВАРЬ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35—7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукхаева ашараш.
11.20—12.00 — «Илли а уллув да». Юрта боахама къахьегамхошта ашарий программа.
15.15—15.30 — «Вай лоалахой болча». Къулбаседа - ХІинрийченера передача (ГІалгІай меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30—17.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00—19.00 — «Иллеца доттагІал долчарна». Концерт.

11 ЯНВАРЬ

7.45—8.00 — «Юртара вахар» (ГІалгІай меттала). Хаоттам.
8.15 — Передачай программа.
8.20 — «РЕЯД-01».
8.30—9.00 — ГІумкий халкъа иллеш.
9.15 — «Итогаши денхараши». Корреспонденци (ГІалгІай меттала).
9.30 — Халкъа тІахьожам — балха тІа».
9.45—10.00 — Ж. Махмаев. Берашта дола дувцараш (нохчий меттала).
15.15—15.45 — «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка — Нохч-ГІалгІай радиоп телевиденеи инструментальни ансамбли цун солисташи.
16.40 — Реклама.
16.55—17.00 — Ашараш.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30—18.40 — Хоамаш.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; оехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийнв вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-64, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный ул Маяковского 92. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря—2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства—2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем—2-85-64; машинописное бюро—2-89-51; корректорская—2-89-88.

СФ00005. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 72.